

โครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะพัฒนาได้ส่วนหนึ่งจะต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งในที่นี้หมายถึงระบบสาธารณูปโภค ระบบการคมนาคมขนส่ง ที่พักและการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น เป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริม โครงสร้างพื้นฐานนั้นส่วนหนึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญหรือความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด และอีกส่วนหนึ่งในขณะเดียวกันก็จะเป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปยังพื้นที่นั้น นอกเหนือจากศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเพียงอย่างเดียว

1. ระบบการคมนาคม

ระบบการคมนาคมขนส่ง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นปัจจัยที่จะนำนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ การคมนาคมขนส่งหรือการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่จะสะดวกจะมีช่วยอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปยังสถานที่เหล่านั้น ระบบการคมนาคมขนส่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่เชื่อมต่อระหว่างตัวจังหวัดกับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดและกับจังหวัดข้างเคียงสามารถทำได้สะดวกโดยทางบก คือ อาศัยรถยนต์หรือรถไฟ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจุดเชื่อมระหว่างภาคใต้กับภาคกลาง และโดยลักษณะรูปร่างยาวเรียวของจังหวัดจึงทำให้มีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษมทอดยาวจากเหนือลงใต้ผ่านทุกอำเภอของจังหวัด แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดจะกระจายตัวอย่างสองข้างของถนนเพชรเกษมนี้โดยส่วนใหญ่จะแยกไปทางทิศตะวันออกที่เป็นชายทะเล ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกจะอยู่บริเวณด้านตะวันตกของถนน และถนนย่อยที่แยกจากถนนเพชรเกษมเข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรังที่มีขนาดแคบและยังมิได้มีการปรับสภาพให้สมบูรณ์นอกจากแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบฯที่อยู่ไม่ห่างจากถนนเพชรเกษมมากนักจะเป็นถนน

ลาดยางที่มีสภาพดี

รถยนต์โดยสารประจำทางที่วิ่งบริการทั้งภายในตัวจังหวัดเองและระหว่างจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์กับจังหวัดข้างเคียงนับว่ามีมากพอสมควร รถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดประจวบฯโดยตรงมีรวมทั้งสิ้น 6 สายซึ่งเป็นรถโดยสารปรับอากาศถึง 2 สาย (ตารางที่ 6.1) สายที่มีรถวิ่งมากเที่ยวที่สุดได้แก่สายหัวหิน-กรุงเทพฯ มีถึงวันละ 26 เที่ยวโดยมีรถออกวิ่งห่างกันประมาณทุก ๆ ครึ่งชั่วโมง ส่วนรถโดยสารปรับอากาศมีออกทุกชั่วโมงตั้งแต่ 6.30 น. จนถึง 19.30 น. นับว่าอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างมาก นอกจากรถโดยสารประจำทางที่วิ่งโดยตรงเหล่านี้แล้ว รถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้ เช่น นครศรีธรรมราช ภูเก็ต หรือชุมพร เป็นต้น ก็ต้องวิ่งผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เช่นกัน ฉะนั้นในความเป็นจริงแล้ว การเดินทางโดยรถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถทำได้สะดวกตลอดทั้งวัน

รถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างประจวบคีรีขันธ์กับจังหวัดข้างเคียงมีด้วยกัน 5 สายวิ่งติดต่อระหว่างจังหวัดประจวบฯกับจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดชุมพร สายที่วิ่งระหว่างหัวหินกับเพชรบุรีจะเป็นสายที่มีรถวิ่งมากที่สุดถึง 16 คันและสามารถให้บริการได้ถึงวันละ 44 เที่ยว ส่วนการติดต่อภายในจังหวัดก็มีรถโดยสารประจำทางที่จดทะเบียนคอยวิ่งบริการอยู่ 5 สายโดยมีชุมทางอยู่ที่หัวหินและเมืองประจวบคีรีขันธ์เป็นส่วนมาก เริ่มวิ่งบริการตั้งแต่ 6.00 น. จนถึง 17.00 น. รถโดยสารเหล่านี้จะวิ่งระหว่างชุมชนใหญ่ ๆ เท่านั้น ส่วนภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงจะมีรถสองแถวและจักรยานยนต์วิ่งรับส่งบริการระหว่างท่ารถกับจุดหมายปลายทางต่าง ๆ อีกด้วย

เมื่อนำจำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทางที่วิ่งผ่านอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดมาแจกแจงแล้วจะพบว่าอำเภอหัวหินเป็นอำเภอที่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านมากเที่ยวที่สุดถึงวันละประมาณ 313 เที่ยว (ตารางที่ 6.2) เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทางที่วิ่งผ่านอำเภอที่อยู่เหนืออำเภอเมืองจะมีจำนวนมากกว่าอำเภอที่อยู่ใต้อำเภอเมือง เนื่องจากใต้อำเภอเมืองลงไปไม่มีชุมชนเมืองใหญ่ ๆ จึงทำให้รถโดยสารประจำทางส่วนใหญ่วิ่งมาถึงเพียงอำเภอเมืองเท่านั้น ฉะนั้นอำเภอบางสะพาน

ตารางที่ 6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับรถโดยสารประจำทางหมวดต่าง ๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เลขที่ หมวด	เลขหมาย สาย	เส้นทางวิ่ง	จำนวน เที่ยว/วัน	จำนวน รถ(คัน)	ระยะทาง (กม.)
2	66	กรุงเทพฯ-บางสะพาน	8	8-10	367
	67	กรุงเทพฯ-ประจวบคีรีขันธ์	20	22-26	292
	67	กรุงเทพฯ-ประจวบฯ-ทับสะแก *	6	6	332
	70	กรุงเทพฯ-ปราณบุรี	6	4-5	226
	70	กรุงเทพฯ-ปราณบุรี *	20	10	226
	71	กรุงเทพฯ-หัวหิน	26	15	201
	3	420	เพชรบุรี-หัวหิน	44	16
421		เพชรบุรี-ปากน้ำปราณ	5	2	103
422		เพชรบุรี-สามร้อยยอด	2	1	110
423		เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	10	5	160
426		ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร	16	11	184
4		1771	ประจวบคีรีขันธ์-ไชยราช	30	15
	1773	ประจวบคีรีขันธ์-หัวหิน	56	45	90
	1774	หัวหิน-ปากน้ำปราณ	30	18	37
	8175	หัวหิน-โรงเรียนวลัย	80	16-20	40
	(8175)	(หัวหิน-เขาตะเกียบ) (รวมอยู่ในสายหัวหิน-โรงเรียนวลัย)	(7)	(5)	6
	5	77001	กุยบุรี-เขื่อนยางชุม	40	10-20

หมายเหตุ : * รถปรับอากาศชั้นหนึ่ง

หมวด 2 คือ รถโดยสารวิ่งระหว่างจังหวัดและกรุงเทพฯ

หมวด 3 คือ รถโดยสารวิ่งระหว่างจังหวัดข้างเคียง

หมวด 4 คือ รถโดยสารวิ่งระหว่างอำเภอในจังหวัด

หมวด 5 คือ รถโดยสารวิ่งระหว่างอำเภอและชุมชนระดับตำบล/หมู่บ้าน

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 6.2 จำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทางที่วิ่งผ่านอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ในแต่ละวัน

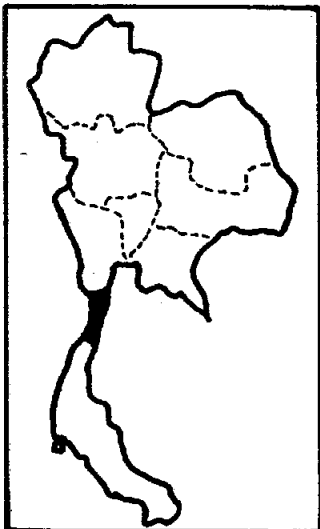
เส้นทางรถ	หัวหิน	ปราณ- บุรี	กุยบุรี	เมือง	ทับสะ- แก	บาง- สะพาน	บางสะ- พานน้อย
กรุงเทพฯ-บางสะพาน	8	8	8	8	8	8	-
กรุงเทพฯ-ประจวบฯ	20	20	20	20	-	-	-
กรุงเทพฯ-ทับสะแก (ปรับอากาศ)	6	6	6	6	6	-	-
กรุงเทพฯ-ปราณบุรี	6	6	-	-	-	-	-
กรุงเทพฯ-ปราณบุรี (ปรับอากาศ)	20	20	-	-	-	-	-
กรุงเทพฯ-หัวหิน	26	-	-	-	-	-	-
เพชรบุรี-หัวหิน	44	-	-	-	-	-	-
เพชรบุรี-ปากน้ำปราณ	5	5	-	-	-	-	-
เพชรบุรี-สามร้อยยอด	2	2	-	-	-	-	-
เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	10	10	10	10	-	-	-
ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร	-	-	-	16	16	16	16
ประจวบคีรีขันธ์-ไชยราช	-	-	-	30	30	30	30
ประจวบคีรีขันธ์-หัวหิน	56	56	56	56	-	-	-
หัวหิน-ปากน้ำปราณ	30	30	-	-	-	-	-
หัวหิน-โรงเรียนวลัย	80	-	-	-	-	-	-
กุยบุรี-เขื่อนยางชุม	-	-	40	-	-	-	-
รวม	313	163	140	146	60	54	46

ที่มา : แจกแจงจากตารางที่ 6.1

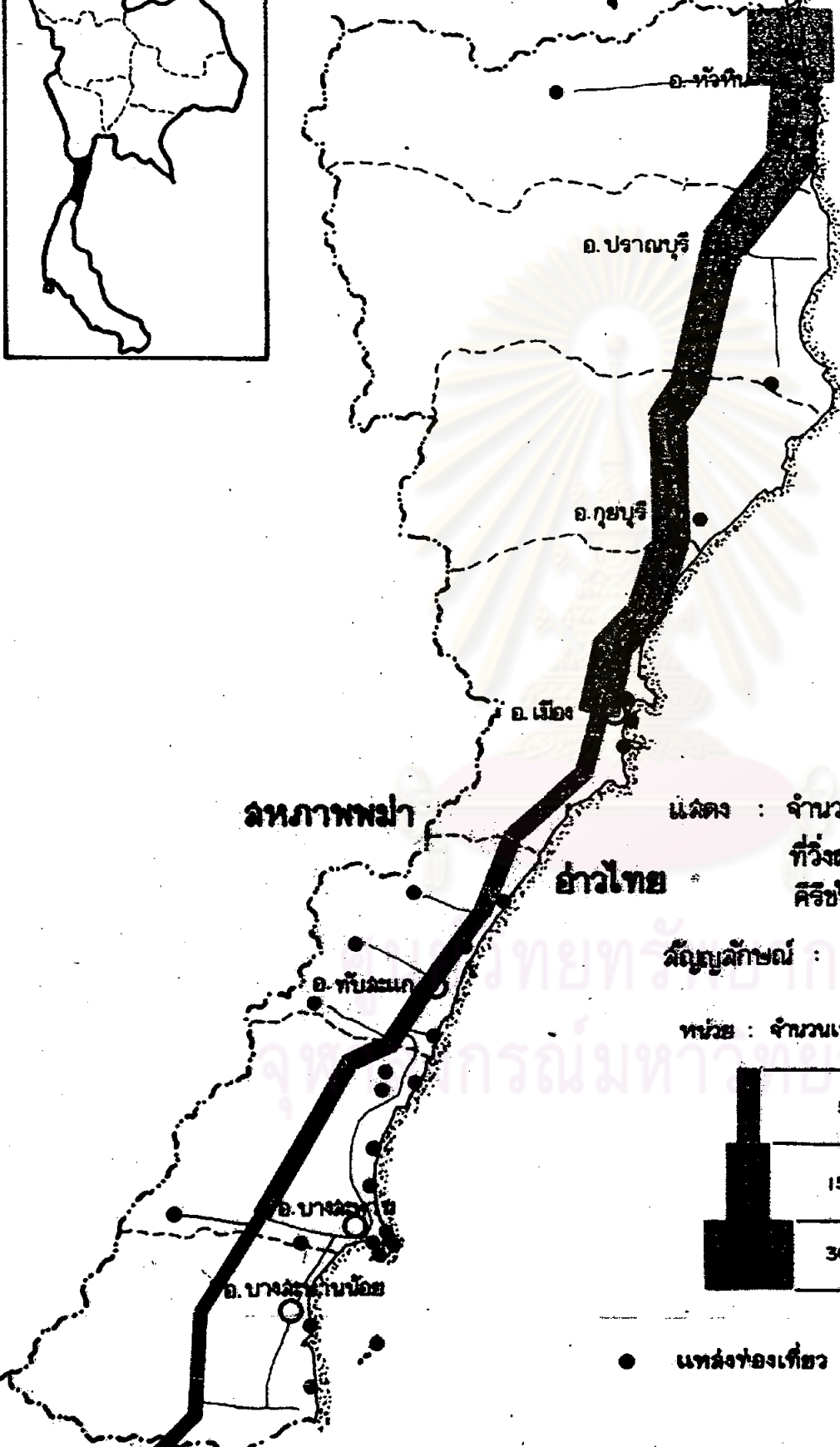
น้อยซึ่งอยู่ที่สุดของจังหวัดจึงมีรถประจำทางวิ่งผ่านน้อยเที่ยวที่สุดเพียงวันละ 46 เที่ยว นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จะมีความสะดวกมากที่สุดที่อำเภอหัวหินโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขตเทศบาลตำบลหัวหิน และแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองรองลงมา เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในเขตชุมชนเมืองและใกล้กับสถานีที่จอดรถโดยสารประจำทาง(แผนที่ 6.1) ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นักท่องเที่ยวจะต้องอาศัยบริการรถสองแถวหรือจักรยานยนต์จากตัวอำเภอต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อีกทอดหนึ่ง และสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งจำไม่มีรถโดยสารประจำทางบริการ เช่น น้ำตกวังไทร หรือน้ำตกหนองหอย เป็นต้น เนื่องจากถนนที่เข้าถึงอยู่ในสภาพที่แย่มาก

การเดินทางโดยรถไฟก็สามารถทำได้แม้ว่าจะไม่สะดวกเท่าทางรถยนต์ก็ตาม จะมีขบวนรถไฟทั้งเที่ยวขึ้นและเที่ยวลงจากกรุงเทพฯวันละประมาณ 8 เที่ยวในจำนวนนี้เป็นขบวนที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดประจวบฯโดยตรงวันละประมาณ 3 เที่ยว ส่วนขบวนอื่น ๆ เป็นขบวนที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯกับจังหวัดในภาคใต้(ตารางที่ 6.3, 6.4) แต่แวะจอดที่สถานีอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี อำเภอเมือง และอำเภอบางสะพาน และหากพิจารณาเป็นรายสถานีแล้วจะพบว่าสถานีรถไฟอำเภอหัวหินจะมีรถแวะจอดมากที่สุดถึงวันละประมาณ 12 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีขบวนรถไฟเที่ยวพิเศษที่การรถไฟแห่งประเทศไทยจัดขึ้นบริการสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เป็นรถดีเซลรางขบวนพิเศษวิ่งระหว่างกรุงเทพฯ-หัวหิน ไปเข้าเย็นกลับที่มีเฉพาะวันอาทิตย์และวันหยุดราชการเท่านั้น รถไฟออกจากกรุงเทพฯเวลา 6.35 น. สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้ขบวนละประมาณ 150 คน ฉะนั้นนับว่าแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินมีความสะดวกในการเข้าถึงได้สะดวกกว่าแหล่งอื่นอีกเช่นกัน

สำหรับการคมนาคมทางน้ำและทางทะเลไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากไม่สะดวกและเสียเวลามาก การติดต่อโดยทางแม่น้ำลำคลองภายในตัวจังหวัดเองแทบจะไม่มีเนื่องจากแม่น้ำสายสำคัญ เช่น แม่น้ำปราณบุรี และแม่น้ำกุยบุรีจะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝนต่อน้ำหลากเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น ส่วนหน้าแล้งจะตื้นเขินไม่สะดวกในการสัญจร ฉะนั้นการคมนาคมทางน้ำจึงไม่เป็นที่นิยม



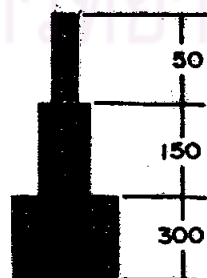
จังหวัดเพชรบุรี



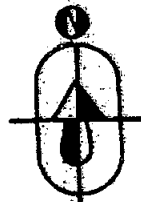
แสดง : จำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทาง
ที่วิ่งผ่านอำเภอในจังหวัดประจวบ-
คีรีขันธ์

สัญลักษณ์ :

หน่วย : จำนวนเที่ยว/วัน



● แหล่งท่องเที่ยว



จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 6.3 ข้อมูลเกี่ยวกับขบวนรถไฟที่แวะจอดที่สถานีในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
(เห็นวง)

ขบวนที่	วิ่งระหว่าง	เวลาออก	เวลาแวะจอดสถานี			
			หัวหิน	ปราณบุรี	ประจวบฯ	บางสะพาน
169 ทีเซลราง	ธนบุรี - ชุมพร	8.00	12.21	12.49	14.01	15.31
233 ทีเซลราง	กรุงเทพฯ - หัวหิน	9.15	13.50	-	-	-
49 เร็ว	ธนบุรี - หาดใหญ่	10.40	14.39	15.06	16.14	17.38
43 เร็ว	กรุงเทพฯ - หาดใหญ่	12.10	16.34	17.02	18.10	19.33
117 ทีเซลราง	กรุงเทพฯ - ปราณบุรี	13.40	18.30	18.55	-	-
19 ค่วน	กรุงเทพฯ - ยะลา	14.30	18.46	-	20.20	-
11 ค่วน ¹	กรุงเทพฯ - บัตเตอร์เวอร์ธ	16.10	20.27	-	-	23.31
11/15 ค่วน ²	กรุงเทพฯ - สุโขทัย	16.10	20.27	-	-	23.31
47 เร็ว	กรุงเทพฯ - นครศรีธรรมราช	17.30	21.45	-	23.19	0.52
41 เร็ว	กรุงเทพฯ - ตรัง	18.25	22.38	-	0.32	1.58
45 เร็ว	ธนบุรี - สุโขทัย	19.50	23.57	-	1.43	3.10
355 รวม	ธนบุรี - ประจวบคีรีขันธ์	7.05	15.31	16.09	17.45	-
363 รวม	ประจวบคีรีขันธ์ - สุราษฎร์ฯ	6.30	-	-	6.30	8.34

หมายเหตุ : ¹ ขบวนกรุงเทพฯ - บัตเตอร์เวอร์ธ มีเฉพาะวันจันทร์ พุธ และเสาร์

² ขบวนกรุงเทพฯ - สุโขทัย มีเฉพาะวันอาทิตย์ อังคาร พุธ สหบดีและศุกร์

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 6.4 ข้อมูลเกี่ยวกับขบวนรถไฟที่แวะจอดที่สถานีในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
(เที่ยวขึ้น)

ขบวนที่	วิ่งระหว่าง	เวลาออก	เวลาแวะจอดสถานี			
			บางสะพาน	ประจวบฯ	ปราณบุรี	หัวหิน
50 เร็ว	หาดใหญ่-ธนบุรี	9.10	20.32	21.58	23.31	23.56
48 เร็ว	นครศรีธรรมราช-กรุงเทพฯ	12.15	21.25	22.59	-	0.47
42 เร็ว	ตรัง-กรุงเทพฯ	12.40	22.18	23.40	-	1.19
12 ค่วน ¹	บัตเตอร์เวอร์ธ-กรุงเทพฯ	7.55	23.32	-	-	2.23
16/12 ค่วน ²	สุโขทัย-กรุงเทพฯ	8.20	23.32	-	-	2.32
44 เร็ว	หาดใหญ่-กรุงเทพฯ	13.40	1.18	-	-	4.16
46 เร็ว	สุโขทัย-ธนบุรี	10.30	2.24	3.55	5.05	5.31
118 ทีเซลราง	ปราณบุรี-กรุงเทพฯ	5.25	-	-	5.25	5.53
20 ค่วน	ยะลา-กรุงเทพฯ	14.35	-	5.03	-	6.36
170 ทีเซลราง	ชุมพร-ธนบุรี	6.40	8.31	9.58	11.17	11.45
234 ทีเซลราง	หัวหิน-กรุงเทพฯ	14.15	-	-	-	14.15
356 รวม	ประจวบฯ-ธนบุรี	6.00	-	6.00	7.41	8.16
364 รวม	สุราษฎร์ฯ-ประจวบคีรีขันธ์	7.05	15.32	17.25	-	-

หมายเหตุ : ¹ ขบวนบัตเตอร์เวอร์ธ-กรุงเทพฯ มีเฉพาะวันจันทร์ พุธ และ ศุกร์
² ขบวนสุโขทัย-กรุงเทพฯ มีเฉพาะวันอาทิตย์ อังคาร พุธ สิบสี่ และ เสาร์

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

2. สถานที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

สถานที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีทั้งในลักษณะของโรงแรมและบังกาโล รวมทั้งสิ้น 28 แห่ง คิดเป็นห้องพักรวมทั้งสิ้นประมาณ 864 ห้องกระจายอยู่ตั้งแต่อำเภอหัวหินจนถึงอำเภอบางสะพาน โดยแบ่งเป็นที่พักในลักษณะโรงแรม 25 แห่งและในลักษณะบังกาโลอีก 3 แห่ง หากแบ่งลักษณะของที่พักออกเป็น 3 ระดับตามลักษณะดังนี้ คือ

1. ที่พักชั้นหนึ่ง เป็นที่พักที่ได้มาตรฐานสากลเป็นห้องปรับอากาศ มีพรมปูพื้น ภายในบริเวณจะมีการบริการต่าง ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องพักผ่อน ห้องอาหาร ห้องเริงรมย์ การบริการแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น

2. ที่พักชั้นสอง เป็นที่พักที่มีห้องปรับอากาศและไม่ปรับอากาศ ภายในบริเวณอาจมีบริการต่าง ๆ บ้างแต่ไม่มากเท่าที่ที่พักชั้นหนึ่ง การตกแต่งและความสะดวกสบายจะมีไม่มากเท่าที่ที่พักชั้นหนึ่ง

3. ที่พักชั้นสาม เป็นที่พักที่ไม่มีห้องปรับอากาศ จะมีแต่ห้องพักธรรมดา ติดพัดลมเป็นส่วนใหญ่ การบริการต่าง ๆ ความสะดวกสบายมีน้อยที่สุด

จะพบว่าโรงแรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งจะตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองของอำเภอหัวหิน ปรากฏบุรี อำเภอเมือง ทับสะแก และบางสะพานนั้นมีลักษณะเป็นโรงแรมชั้นหนึ่งเพียง 2 แห่ง คือ โรงแรมสายลม และโรงแรมรถไฟซึ่งล้วนอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวหินทั้งสองแห่ง ส่วนโรงแรมชั้นสองมีอยู่ 5 แห่ง และในจำนวนนี้ 3 แห่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน อีก 2 แห่งอยู่ในเขตอำเภอปรากฏบุรี ส่วนโรงแรมที่เหลืออีก 18 แห่งล้วนเป็นโรงแรมชั้น 3 ทั้งสิ้น (ตารางที่ 6.5, 6.6)

นอกจากสถานที่พักที่เป็นโรงแรมบังกาโลดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ยังมีที่พักของราชการที่นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อขอใช้บริการได้ คือ บ้านพักและเตนท์ของอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดที่มีบริการค่านอาหารให้ด้วย นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อจองบ้านพักหรือเตนท์และสั่งจองอาหารได้ที่กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ กรุงเทพมหานคร อีกแห่งคือสถานฝึกหัดนิสิตของคณะวนศาสตร์ที่หาดวนกร อำเภอทับสะแก นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อขอใช้ที่พักได้ที่คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร เช่นกัน

ตารางที่ 6.5 รายชื่อที่ตั้งและระดับชั้นของโรงแรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปีพ.ศ. 2524

ชื่อ	ที่ตั้ง	ปีที่เปิด	ระดับชั้น
1. โรงแรมสายลม	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2522	1
2. โรงแรมรถไฟหัวหิน 1	ด.กำแพงเกษม อ.หัวหิน	2466	1
3. โรงแรมรถไฟหัวหิน 2	ด.กำแพงเกษม อ.หัวหิน	2520	2
4. โรงแรมศุภมิตร	ด.กำแพงวิถี อ.หัวหิน	2511	2
5. ค่ายรถโยเทิล	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน		2
6. โรงแรมจักรชัย	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2508	3
7. โรงแรมใหม่ 1	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2499	3
8. โรงแรมใหม่ 2	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2522	3
9. โรงแรมหัวหินราเล็ก	ด.กำแพงเกษม อ.หัวหิน		3
10. โรงแรมมีชัย	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2492	3
11. โรงแรมเสนอสุข	ด.เกษมขุสิต อ.หัวหิน	2492	3
12. บังกาโลสวนสน	ด.เพชรเกษม อ.หัวหิน	2514	3
13. โรงแรมปราณบุรี	ด.เพชรเกษม อ.ปราณบุรี	2521	2
14. โรงแรมช.ใหญ่ชัย	ด.เพชรเกษม อ.ปราณบุรี	2522	2
15. โรงแรมปราณบุรี	ด.เพชรเกษม อ.ปราณบุรี	2513	3
16. โรงแรมศรีเมือง	อ.เมือง	2520	3
17. บังกาโลสวนสน	อ.เมือง	2499	3
18. บังกาโลสุขสันต์	ด.สุสุข อ.เมือง		3
19. บังกาโลเทศบาล	ด.สุสุข อ.เมือง	2499	3
20. โรงแรมวิบูลย์สันติสุข	ด.ก้องเกียรติ อ.เมือง	2521	3
21. โรงแรมยุคชัย	ด.ก้องเกียรติ อ.เมือง	2494	3
22. โรงแรมทิงส์	ด.พิทักษ์ชาติ อ.เมือง		3
23. โรงแรมอินทิรา	ด.พิทักษ์ชาติ อ.เมือง		3
24. โรงแรมชวลิต	ด.เพชรเกษม อ.ทับสะแก	2518	3
25. โรงแรมสุขเกษม	ด.สุชาภิบาล อ.ทับสะแก	2517	3
26. โรงแรมวิฮัน	ด.สุชาภิบาล อ.ทับสะแก	2510	3
27. โรงแรมสาริกาวิลล่า	ด.ชานาตแสนที อ.บางสะพาน	2522	3
28. โรงแรมขุนเขง	ด.สุชาภิบาล อ.บางสะพาน	2513	3

ที่มา: จากการสำรวจภาคสนาม

ตารางที่ 6.6 จำนวนและอัตราค่าห้องพักของโรงแรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปีพ.ศ. 2524

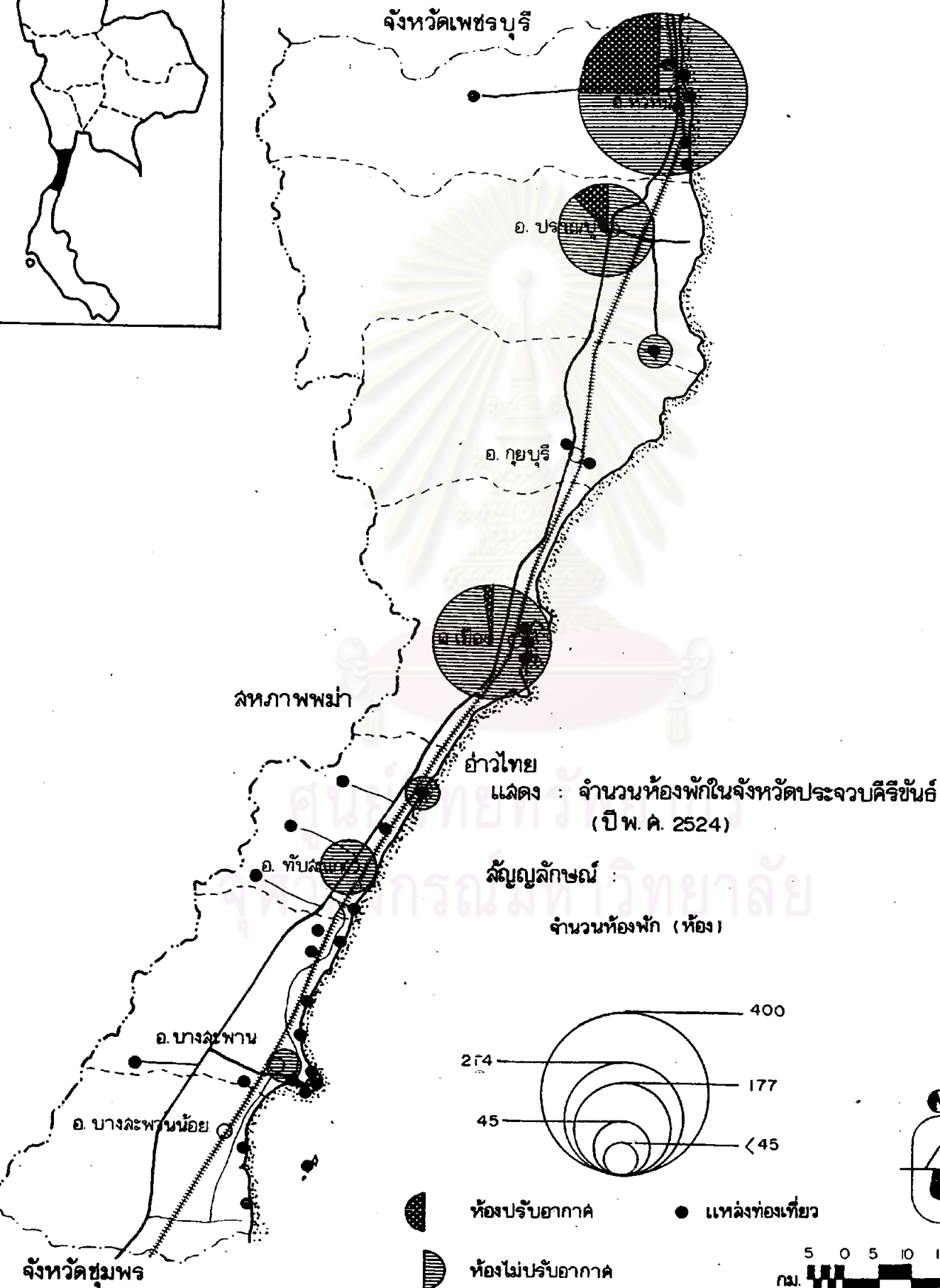
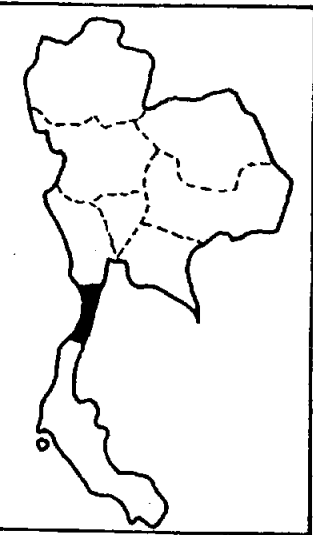
โรงแรม	ห้องปรับอากาศ		ห้องไม่ปรับอากาศ		บังกาล		รวม (ห้อง)
	จำนวนห้อง	อัตรา ค่าพัก	จำนวนห้อง	อัตราค่าพัก	หน่วย	อัตรา ค่าพัก	
1. โรงแรมสายลม	44	746	-	-	-	-	44
2. โรงแรมรถไฟ 1-2	23	248/440	63	120/330	28(44ห้อง)	220/330	130
4. โรงแรมสุกมิตร	19	200	20	80/100	-	-	39
5. ค่ายรถไฮเทค	12	200/300	18	100/160	-	-	30
6. โรงแรมฉัตรชัย	-	-	30	80/140	-	-	30
7. โรงแรมใหม่ 1	-	-	13	80/140	-	-	13
8. โรงแรมใหม่ 2	-	-	12	80/140	-	-	12
9. โรงแรมหัวหินรำลึก	-	-	21	100/200	-	-	21
10. โรงแรมมีชัย	-	-	23	60/120	-	-	23
11. โรงแรมเสนอสุข	-	-	16	70/100	-	-	16
12. บังกาโลสวนสน	-	-	-	-	24(42ห้อง)	200/300	42
13. โรงแรมปราณสิริ	17	140/180	68	100/140	-	-	85
14. โรงแรมช. ไทบูลย์	-	-	33	60/100	-	-	33
15. โรงแรมปราณบุรี	4	120/150	55	70/100	-	-	59
16. โรงแรมศรีเมือง	-	-	9	45/70	-	-	9
17. บังกาโลสวนสน	-	-	-	-	20	80	20
18. บังกาโลสุขสันต์	3	140/180	75	75/120	-	-	78
19. บังกาโลเทศบาล	-	-	-	-	16(32ห้อง)	240	32
20. โรงแรมวิบูลย์สันติสุข	-	-	12	60/90	-	-	12
21. โรงแรมยุคชัย	-	-	17	60/90	-	-	17
22. โรงแรมถึงส์	-	-	35	70/120	-	-	35
23. โรงแรมอินทรา	-	-	11	60/90	-	-	11
24. โรงแรมชาลิต	-	-	20	80/130	-	-	20
25. โรงแรมสุขเกษม	-	-	15	40/60	-	-	15
26. โรงแรมวิวัฒน์	-	-	10	50	-	-	10
27. โรงแรมสาริกาวิลลา	-	-	14	80/150	-	-	14
28. โรงแรมขุนเฮง	-	-	14	50/70	-	-	14
รวม	122	-	604	-	138	-	864

ที่มา: จากการสำรวจภาคสนาม

หากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการกระจายตัวของแหล่งที่พักกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแล้ว (แผนที่ 6.2) จะพบว่า มีเพียงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด และแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองเท่านั้นที่สามารถอาศัยบริการด้านที่พักจากโรงแรมได้สะดวก หากนักท่องเที่ยวจะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้แล้ว จะประสบปัญหาในเรื่องที่พัก โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวในส่วนตอนใต้ของจังหวัดที่มีมากกว่า 20 แห่ง แต่มีเพียงโรงแรมชั้น 3 เพียง 3 แห่งในตัวอำเภอทับสะแกที่ค่อนข้างจะไกลจากสถานที่ท่องเที่ยว และโรงแรมชั้น 3 อีก 2 แห่งในอำเภอบางสะพานซึ่งมีเพียงแห่งเดียวที่สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้ดี เนื่องจากตั้งอยู่ริมอ่าวบางสะพานและในบริเวณใกล้ ก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งซึ่งตรงข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหินที่มีเพียง 7 แห่งแต่มีโรงแรมบริการถึง 12 แห่ง หรือในเขตเทศบาลเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวเพียง 3 แห่งแต่มีโรงแรมอยู่ถึง 8 แห่ง จากลักษณะการกระจายตัวของโรงแรมในลักษณะนี้จึงทำให้โรงแรมในเขตเทศบาลเมืองเป็นจุดพักที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัด

และหากพิจารณาในแง่ของคุณภาพของที่พักแล้วจะยิ่งพบว่าที่พักในเขตเทศบาลตำบลหัวหินมีความพร้อมมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ของจังหวัดมาก โรงแรม 12 แห่งในหัวหินนั้นมีห้องพักรวมทั้งสิ้นถึง 400 ห้องและในจำนวนนี้เป็นห้องปรับอากาศถึง 98 ห้องในขณะที่โรงแรมในเขตเทศบาลเมืองมีห้องพักเพียง 214 ห้องและเป็นห้องปรับอากาศเพียง 3 ห้องเท่านั้น หรือโรงแรมในอำเภอบางสะพานก็มีเพียง 28 ห้องที่เป็นห้องไม่ปรับอากาศทั้งสิ้น ส่วนห้องพักของโรงแรมในตัวอำเภอปราณบุรีที่มีประมาณ 177 ห้องและเป็นห้องปรับอากาศ 21 ห้องนั้นออกจะไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะใช้บริการเนื่องจากไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไป

จากการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในปีพ.ศ. 2523 (ตารางที่ 6.7) พบว่าจำนวนผู้เข้าพักโรงแรมในเทศบาลตำบลหัวหินและเทศบาลเมืองมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือประมาณ 45,000 คน หากพิจารณาจำนวนผู้เข้าพักแล้วจะพบว่าโรงแรมในหัวหินมีจำนวนผู้เข้าพักค่อนข้างสม่ำเสมอ คือประมาณเดือนละ 3,000-4,000 คน ในขณะที่โรงแรมในอำเภอเมืองมีผู้เข้าพักตั้งแต่ 2,000-5,000 คนต่อเดือนโดยมีผู้เข้าพักสูง



ตารางที่ 6.7 เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าพักโรงแรมในอำเภอเมืองระจวบถึรืชั้น์
กับอำเภอหัวหินเป็นรายเดือน ปีพ.ศ. 2523

เดือน	อำเภอเมืองฯ		อำเภอหัวหิน	
	จำนวนผู้เข้าพัก	ร้อยละต่อปี	จำนวนผู้เข้าพัก	ร้อยละต่อปี
มกราคม	2,810	6.13	3,296	7.27
กุมภาพันธ์	2,209	4.82	3,464	7.64
มีนาคม	3,236	7.06	3,799	8.38
เมษายน	5,413	11.81	4,040	8.91
พฤษภาคม	5,166	11.27	3,758	8.29
มิถุนายน	4,441	9.69	3,400	7.80
กรกฎาคม	4,845	10.57	3,396	7.49
สิงหาคม	4,826	10.53	3,840	8.47
กันยายน	3,658	7.98	5,359	11.82
ตุลาคม	2,993	6.53	3,437	7.58
พฤศจิกายน	2,965	6.47	3,346	7.38
ธันวาคม	3,273	7.14	4,203	9.27
รวม	45,835	100.00	45,338	100.00
อัตราการเข้าพักเฉลี่ยต่อปี (%)	75.62		61.16	

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สุดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม จากการสอบถามจากผู้ดำเนินกิจการโรงแรมพบว่า ผู้เข้าพักโรงแรมส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองจะเป็นผู้ที่มาทำธุรกิจ เช่น เซลล์แมนซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบริการด้านที่พักเหล่านี้เป็นประจำ ส่วนในเขตหัวหิน ลูกค้ายประจำของโรงแรมส่วนใหญ่จะ ได้แก่ นักท่องเที่ยว ฉะนั้นน่าจะสรุปได้ว่าจำนวนผู้เข้าพักโรงแรมของอำเภอเมืองที่เพิ่มขึ้นในเดือนเมษายนและพฤษภาคมซึ่งเป็นฤดูกาลของการท่องเที่ยวชายทะเลน่าจะเนื่องจากการที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเพิ่มขึ้นจากลูกค้าประจำนั่นเอง ส่วนโรงแรมในเขตเทศบาลหัวหินซึ่งบริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้วจะไม่เห็นตัวเลขเพิ่มขึ้นสูงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากในเขตเทศบาลตำบลหัวหินมีบ้านพักตากอากาศส่วนตัวค่อนข้างมากที่สามารถรับนักท่องเที่ยวไปได้ส่วนหนึ่ง ส่วนนักท่องเที่ยวอีกส่วนหนึ่งคือพวกไปเข้าเขื่อนกลับก็ไม่ต้องใช้บริการของโรงแรม ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้อัตราการใช้ห้องพักเฉลี่ยต่อปี (Rate of Occupancy) ของโรงแรมในเมืองประจวบฯ สูงกว่า คือ 75.62 % ในขณะที่อัตราของโรงแรมในเขตหัวหินมีเพียง 61.16 % ซึ่งแม้ว่าจำนวนห้องพักในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะไม่เพิ่มมากขึ้นในช่วง 2 - 3 ปีข้างหน้าก็ยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ

จากการคาดประมาณความต้องการจำนวนห้องพักในจังหวัดประจวบฯ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดว่าความต้องการจะเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5 % จากปีพ.ศ. 2523-2528 และลดลงเหลือปีละ 3 % จากปีพ.ศ. 2529-2533 (NESDB 1981: 50) และในจำนวนนี้คิดว่าส่วนใหญ่จะเป็นความต้องการห้องพักที่โรงแรมในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน ฉะนั้นแม้ในอนาคตอันใกล้ ห้องพักในจังหวัดประจวบฯ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลหัวหินจะยังสามารถรองรับความต้องการดังกล่าวได้แต่ระยะยาวแล้ว จำนวนห้องพักจะต้องเป็นสิ่งที่คำนึงถึงทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพหากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น

ในปัจจุบันในแง่ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหินจะมีการบริการสมบูรณ์ที่สุดในจังหวัดทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพของห้องพัก และยังมีสถานบริการอื่น ๆ เช่น ไนท์คลับ สนามกอล์ฟ ร้านอาหาร และกอล์ฟช็อพ ในบริเวณใกล้เคียงด้วย ส่วนในเขตเทศบาลเมือง คุณภาพของที่พักยังค่อนข้างด้อย และสำหรับ

แหล่งท่องเที่ยวตอนใต้ของจังหวัดตั้งแต่อำเภอทับสะแกลงไปยังชายแดนถาวรติดกับ
แหล่งที่พักและคุณภาพของห้องพัก

3. ระบบประปา (ตารางที่ 6.8 และ 6.9)

ระบบน้ำประปาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ภายใต้การดูแลของการประปาส่วน
ภูมิภาค เทศบาล และสุขาภิบาล หน่วยงานทั้งสามสามารถผลิตน้ำประปาได้ทั้งจังหวัด
ประมาณวันละ 19,840 ลูกบาศก์เมตร สามารถให้บริการแก่ประชาชนประมาณ 8,971
ครัวเรือน หรือประมาณ 17.55 % ของครัวเรือนทั้งจังหวัด สามารถแยกรายละเอียด
ตามประเภทของการประปาได้ดังนี้

3.1 การประปาส่วนภูมิภาค

- 1) การประปาเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์และสุขาภิบาลคลองวาฬสามารถ
ให้บริการแก่ประชาชนประมาณ 1,749 ครัวเรือน หรือ 18,900 คนโดยอาศัยแหล่งน้ำ
จากคลองบ้านบึง มีกำลังการผลิตวันละ 6,720 ลูกบาศก์เมตรแต่ผลิตตามความต้องการ
ของประชาชนเพียง 5,946 ลูกบาศก์เมตรเท่านั้น
- 2) การประปาสุขาภิบาลกุยบุรี/สุขาภิบาลไร่ใหม่/สุขาภิบาลไร่เก่า มีกำลัง
การผลิตวันละ 3,360 ลูกบาศก์เมตร แต่ผลิตเพียงวันละ 2,531 ลูกบาศก์เมตรเพื่อ
บริการประชาชนประมาณ 1,077 ครัวเรือนหรือ 25,520 คนโดยอาศัยน้ำจากลำน้ำกุย
- 3) การประปาสุขาภิบาลปราณบุรีและสุขาภิบาลปากน้ำปราณ มีกำลังการ
ผลิต 3,840 ลูกบาศก์เมตร แต่ผลิตเพียงวันละ 3,414 ลูกบาศก์เมตรเพื่อให้บริการแก่
ประชาชนประมาณ 24,110 คน (1,840 ครัวเรือน) โดยอาศัยน้ำจากแม่น้ำปราณบุรี

การให้บริการน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคทั้ง 7 แห่งนี้ส่วนใหญ่จะให้
บริการแก่ผู้พักอาศัยตามบ้านเรือนทั่วไป คือประมาณร้อยละ 70.5 50.9 และ 88.4
ของผู้ใช้น้ำทั้งหมดในเขตเทศบาลเมือง/สุขาภิบาลคลองวาฬ สุขาภิบาลกุยบุรี/ไร่เก่า/
ไร่ใหม่ และสุขาภิบาลปราณบุรี/ปากน้ำปราณบุรี ตามลำดับ ส่วนผู้ใช้น้ำในลักษณะร้านค้า
ค้าและอาคารพาณิชย์มีสัดส่วนมากรองลงมา ในชุมชนทั้ง 7 แห่งนี้มีผู้ใช้น้ำรายใหญ่น้อย

ตารางที่ 6.8

ข้อมูลการประปาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปีพ.ศ. 2523

รายละเอียด	ท.เมืองประจวบ/ ส.คลองวาฬ	ส.กุยบุรี/ ส.ไร่ไหม/ ส.ไร่เก่า	ส.ปราณบุรี/ ส.ปากน้ำ- ปราณ	ท.ตำบลหัวหิน
พื้นที่ให้บริการ (กม	12	3,685	12	15
กำลังผลิต (ม ³ /วัน)	6,720	3,360	3,840	7,680
จำนวนผู้ใช้ (ราย)	1,749	1,077	1,840	2,858
(คน)	18,900	25,520	24,110	-
แหล่งน้ำ	คลองบ้านบึง	ลำน้ำกุย	แม่น้ำปราณบุรี	เขื่อนปราณบุรี
ปริมาณน้ำผลิต (ม ³ /วัน)	5,946	2,531	3,414	4,200

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค และ การประปาเทศบาลตำบลหัวหิน

หมายเหตุ : ข้อมูลของเทศบาลตำบลหัวหินเป็นข้อมูลปีพ.ศ. 2524

ตารางที่ 6.9

สัดส่วนของประเภทผู้ใช้น้ำประปาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปีพ.ศ. 2522

ประเภทผู้ใช้น้ำ	ท.เมืองประจวบฯ/ ส.คลองวาฬ (%)	ส.กุยบุรี/ ส.ไร่เก่า/ ส.ไร่ไหม(%)	ส.ปราณบุรี/ ส.ปากน้ำปราณ (%)
บ้านพักอาศัย	70.55	50.92	88.47
ร้านค้า/อาคารพาณิชย์	24.95	36.13	8.57
สถานที่ราชการ	1.99	6.05	0.63
สถานศึกษา/สถานพยาบาล	0.99	5.88	1.07
ผู้ใช้น้ำรายใหญ่	0.99	0.50	0.76
อื่น ๆ	0.53	0.50	0.50
รวม	100.00	100.00	100.00

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค



มากไม่ถึง 1 % ของผู้ใช้น้ำทั้งหมด

3.2 การประปาเทศบาลและสุขาภิบาล

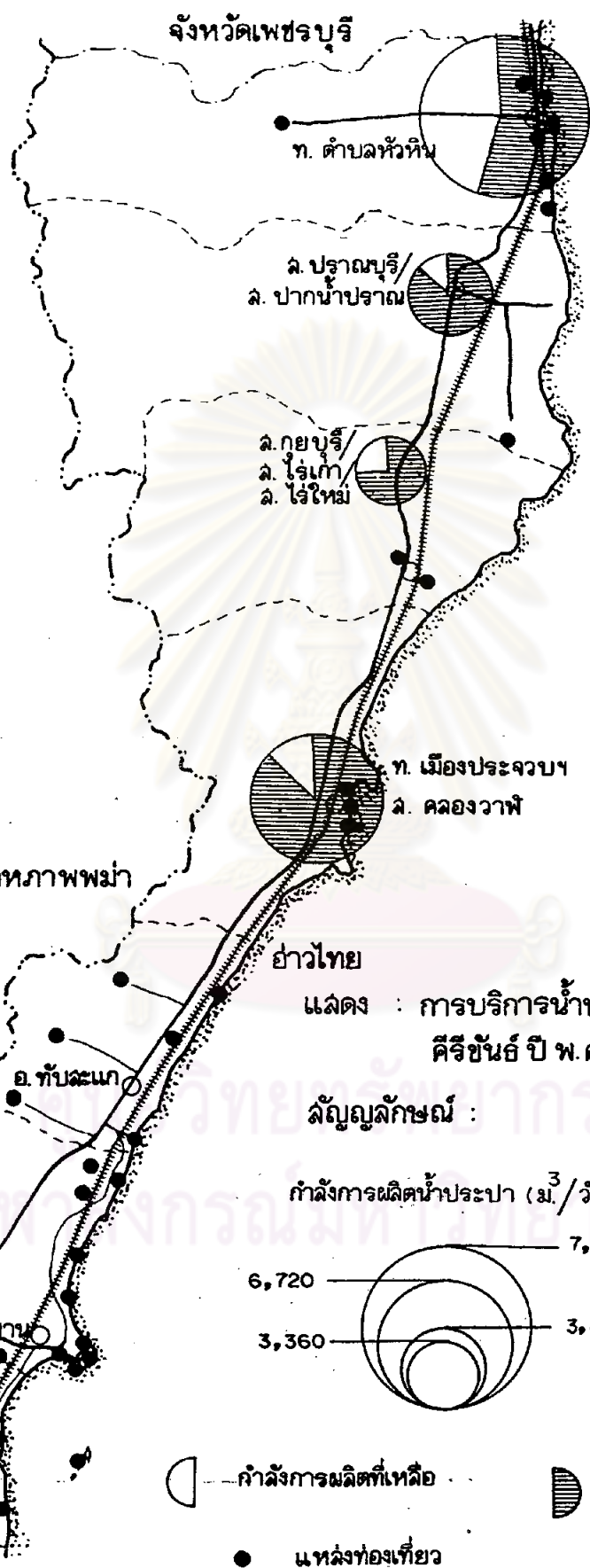
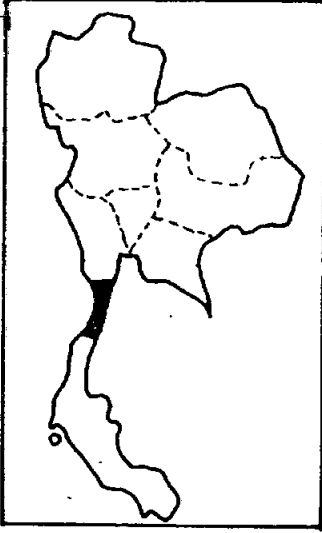
1) การประปาเทศบาลตำบลหัวหิน อาศัยแหล่งน้ำจากเขื่อนปราณบุรี สามารถมีกำลังการผลิตถึง 7,680 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ผลิตน้ำจริงเพียงวันละ 4,200 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เพื่อให้บริการแก่ประชาชนประมาณ 2,858 ครัวเรือน การให้บริการของการประปาเทศบาลตำบลหัวหินสามารถทำได้ย่างทั่วถึงและยังสามารถขยายการบริการเพิ่มขึ้นได้อีกเนื่องจากผู้ใช้น้ำในปัจจุบันยังไม่เต็มความสามารถของการผลิตแม้จะเป็นในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวก็ตาม การประปาเทศบาลตำบลหัวหินมีอ่างเก็บน้ำความจุ 30,000 ลูกบาศก์เมตรที่สามารถสำรองน้ำไว้ใช้ในเขตเทศบาลได้ถึง 7 วันและยังมีโครงการที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถสำรองน้ำไว้ใช้ได้ถึง 30 วันในอนาคตอีกด้วย

2) การประปาสสุขาภิบาลทับสะแก มีกำลังการผลิตวันละ 160 ลูกบาศก์เมตร ให้บริการแก่ประชาชนในปัจจุบันประมาณ 250 ครัวเรือน

3) การประปาสสุขาภิบาลกำเนิดคนพลุด

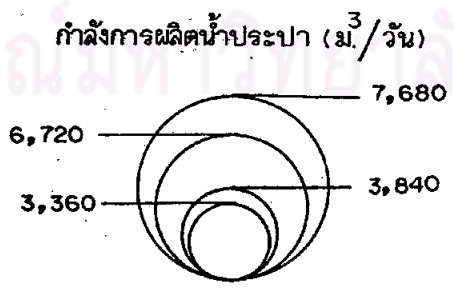
จะเห็นได้ว่าความพร้อมด้านการประปาที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่จะมาพักที่โรงแรมในเขตเทศบาลตำบลหัวหินและเทศบาลเมืองนั้นในปัจจุบันยังสามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ (แผนที่ 6.3) โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลหัวหินยังสามารถขยายการบริการออกไปได้มากหากอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวขยายตัว ส่วนในเขตเทศบาลเมืองนั้นในปัจจุบันก็มีการสร้างฝายน้ำล้นที่คลองบางนางรมเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำประปาในเขตตัวเมืองประจวบฯและบริเวณใกล้เคียง โครงการนี้เป็นโครงการเร่งด่วนของจังหวัด ฉะนั้นจึงคาดว่าจะสามารถขยายการบริการค้ำน้ำประปาแก่กิจการโรงแรมเพิ่มขึ้นได้หากมีการขยายตัวค้ำน้ำจำนวนนักท่องเที่ยว

แต่สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ตอนใต้ของจังหวัดตั้งแต่อำเภอทับสะแกลงไปในปัจจุบันยังประสบปัญหาเรื่องน้ำอุปโภคและบริโภคเนื่องจากในบริเวณใกล้เคียงไม่มีแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่เพื่อที่จะใช้ผลิตน้ำประปาบริการได้ทั่วถึง พื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่ยังใช้น้ำบาดาลอยู่ ฉะนั้นหากพื้นที่ดังกล่าวจะมีการขยายกิจการค้ำน้ำโรงแรมไว้บริการนัก

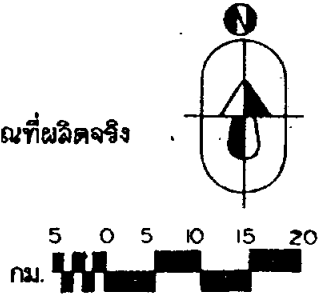


แสดง : การบริการน้ำประปาในจังหวัดประจวบ-คีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2523

สัญลักษณ์ :



- กำลังการผลิตที่เหนือ
- ปริมาณที่ผลิตจริง
- แหล่งท่องเที่ยว



จังหวัดชุมพร

ห้องเที่ยวแล้วจะต้องคำนึงถึงแหล่งน้ำจืดไว้เป็นสำคัญ

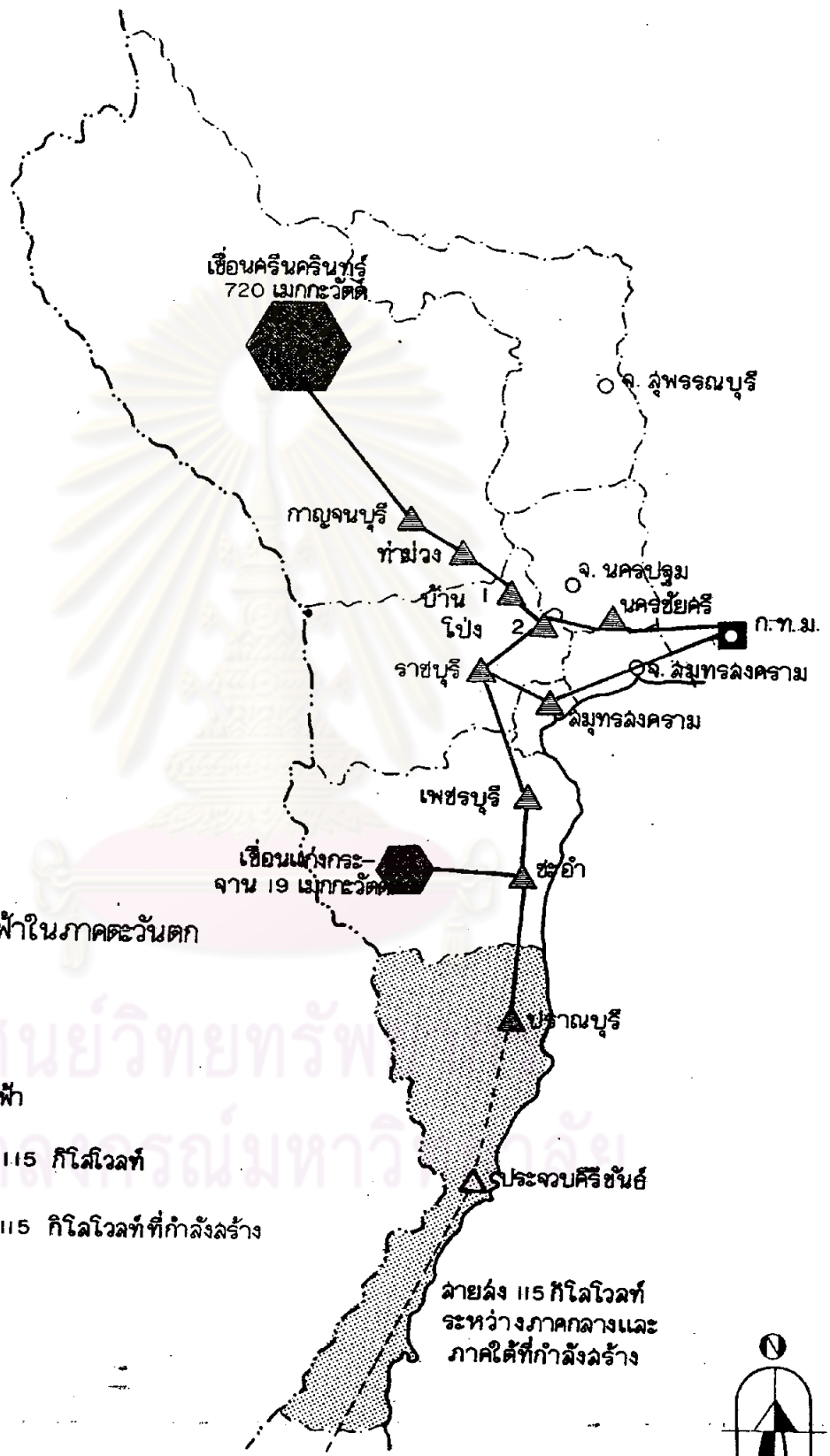
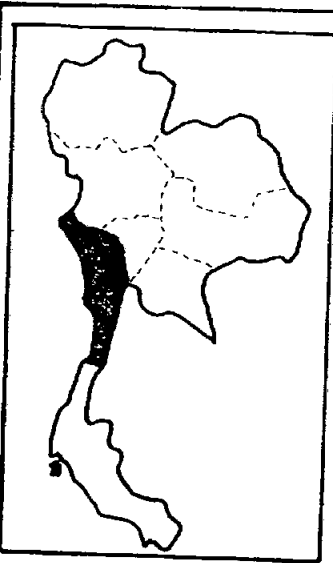
4. การไฟฟ้า

การบริการกระแสไฟฟ้าของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ คือส่วนใหญ่ยังมีแต่ในชุมชนใหญ่ ๆ คือในเขตตัวเมืองของอำเภอต่าง ๆ และตำบลที่อยู่ใกล้ตัวเมืองบางแห่งและในชุมชนที่สายไฟฟ้าพาดผ่านเท่านั้น ที่อยู่ห่างไกลออกไปยังไม่มีกระแสไฟฟ้าใช้ ปัจจุบันมีผู้ใช้กระแสไฟฟ้าในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์รวมทั้งสิ้น 18,641 ราย ซึ่งส่วนใหญ่ประมาณ 18,000 รายเป็นการใช้ไฟฟ้าเพื่ออยู่อาศัย อีกประมาณ 400 รายเป็นการใช้ไฟฟ้าเพื่อประกอบธุรกิจ และอีก 30 รายเป็นการใช้ไฟฟ้าเพื่อประกอบอุตสาหกรรม (ตารางที่ 6.10)

ในจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดนั้นจะอยู่ในอำเภอปราณบุรีมากที่สุด คือ 5,764 ราย รองลงมาได้แก่อำเภอหัวหิน 4,823 ราย ส่วนในเขตอำเภอเมืองมีผู้ใช้ไฟฟ้า 3,607 ราย ในอำเภอหัวหินมีผู้ใช้ไฟฟ้าเพื่อประกอบธุรกิจมากที่สุดโดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่มีถึง 89 ราย ในขณะที่อำเภออื่น ๆ มีเพียง 1 - 9 รายเท่านั้น




ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปีพ.ศ. 2523 มีประมาณ 57, - 757,683 กิโลวัตต์ โดยที่ผู้ใช้ไฟฟ้าเพื่ออยู่อาศัยยังคงใช้ไฟฟ้ามากที่สุดประมาณ 18 ล้าน กิโลวัตต์ รองลงมาได้แก่การใช้ไฟฟ้าเพื่อการอุตสาหกรรมขนาดเล็กและธุรกิจขนาดใหญ่ คือประมาณ 14 และ 12 ล้านกิโลวัตต์ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่ใช้ไฟฟ้าปริมาณมากที่สุด ยังคงมีลักษณะโครงสร้างเช่นเดียวกับลักษณะของผู้ใช้ไฟฟ้า คือ อำเภอปราณบุรี อำเภอหัวหินและอำเภอเมืองตามลำดับ

ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นมีสถานีไฟฟ้าย่อยเพียงแห่งเดียวที่อำเภอปราณบุรี ซึ่งมีกำลังการผลิต 115 กิโลวัตต์ แต่ก็จะมีโครงการสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยที่อำเภอเมือง ในอนาคตซึ่งจะมีกำลังการผลิต 230 กิโลวัตต์ และคาดว่าจะสามารถสนองความต้องการที่อาจจะเพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ แม้แต่ในปัจจุบัน อำเภอหัวหินซึ่งเป็นที่ที่มีตลาดการท่องเที่ยวสูงที่สุดของจังหวัดและได้รับกระแสไฟฟ้า 3 ใน 4 ส่วนจากสถานีไฟฟ้าย่อยที่ชะอำและอีก 1 ใน 4 ส่วนจากสถานีไฟฟ้าย่อย

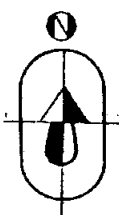


แสดง : ระบบสายส่งไฟฟ้าในภาคตะวันตก

สัญลักษณ์ :

-  เขื่อนพลังไฟฟ้า
-  สถานีย่อย 115 กิโลโวลต์
-  สถานีย่อย 115 กิโลโวลต์ที่กำลังสร้าง

สายส่ง 115 กิโลโวลต์
ระหว่างภาคกลางและ
ภาคใต้ที่กำลังสร้าง



ปราณบุรีก็ยังคงคาดว่าค่าบริการค่านไฟฟ้ายังเพียงพออย่างน้อยอีก 2-3 ปีข้างหน้าเนื่องจากสถานีไฟฟ้าย่อยที่ชะอำยังสามารถให้บริการได้อีกเท่าตัวของการผลิตกระแสไฟฟ้าในปัจจุบัน (แผนที่ 6.4)

แต่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างจากตัวเมืองหรือชุมชนมาก เช่น น้ำตกวังไทร น้ำตกหนองหอย หรือชายทะเลในอำเภอบางสะพานและบางสะพานน้อยยังไม่สามารถจัดบริการค่านไฟฟ้ายได้ การจะจัดสร้างที่พักในบริเวณดังกล่าวจึงเป็นไปได้ยาก

ตารางที่ 6.10 จำนวนรายผู้ใช้ไฟฟ้าแยกตามประเภทการใช้ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีพ.ศ. 2523

อำเภอ	ประเภทการใช้						รวม
	อยู่อาศัย	ธุรกิจ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ	
		เล็ก	ใหญ่	เล็ก	ใหญ่		
เมือง	3,455	75	4	7	1	65	3,607
ปราณบุรี	5,620	70	9	9	1	55	5,764
หัวหิน	4,591	84	89	5	-	54	4,823
กุยบุรี	1,344	8	-	1	-	12	1,365
ทับสะแก	1,597	65	1	5	-	5	1,673
บางสะพาน	1,218	9	1	1	-	6	1,234
บางสะพานน้อย	174	-	-	-	-	-	174
รวม	17,999	311	104	28	2	197	18,641

ที่มา: กองเศรษฐกิจพลังไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

5. การสื่อสารและโทรคมนาคม

การสื่อสารและโทรคมนาคมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะใช้ติดต่อถ่ายทอดข่าวสารแก่กันทั้งระหว่างผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเอง หน่วยงานที่ให้การบริการด้านนี้ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มี 2 หน่วยงานด้วยกัน คือ

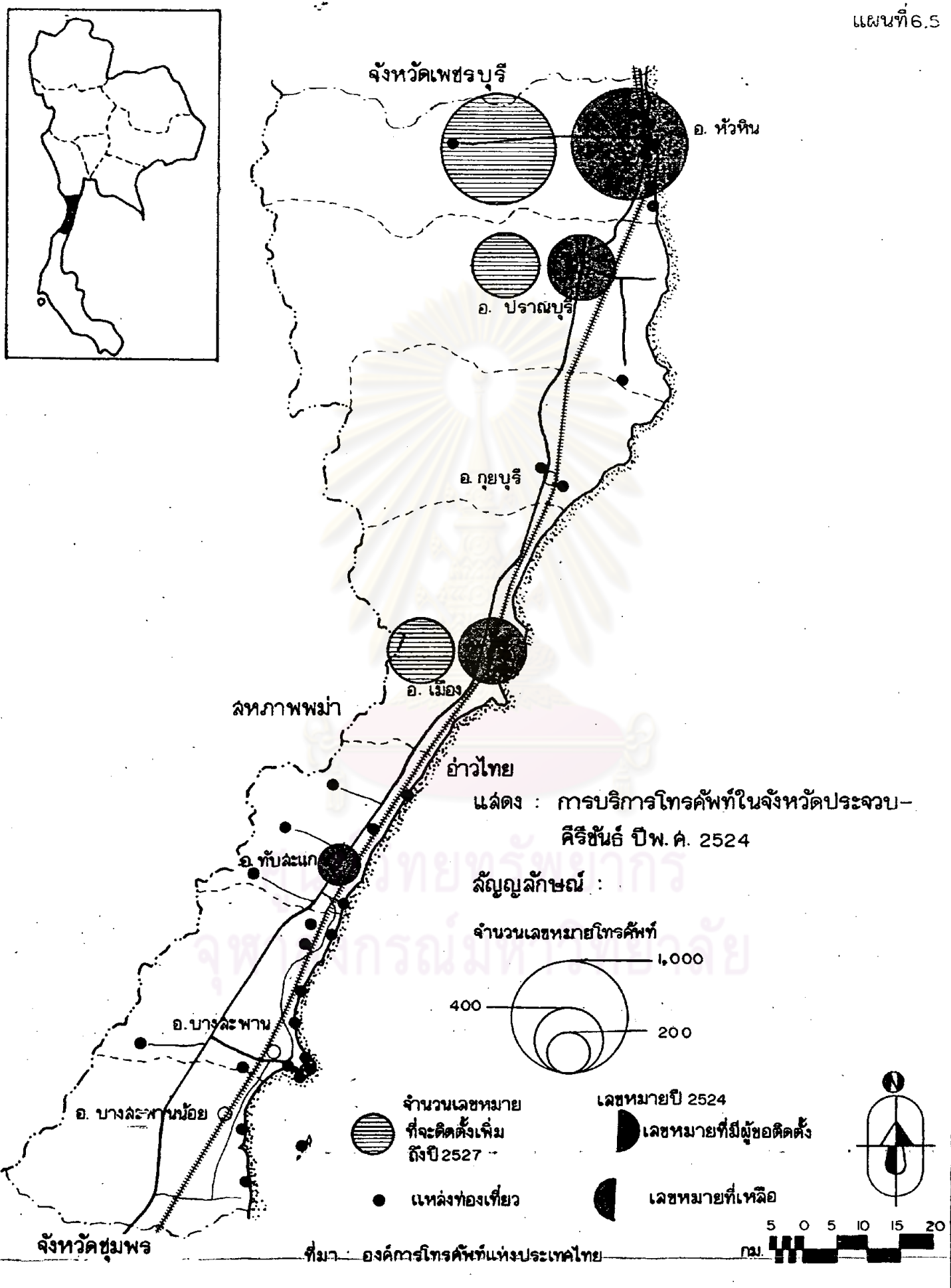
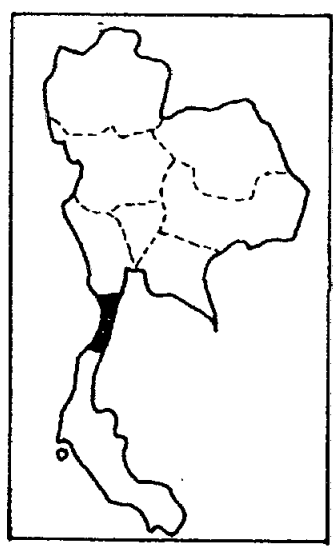
5.1 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

การบริการด้านโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในปัจจุบันสามารถให้บริการแก่พื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง หัวหิน ปราณบุรี และทับสะแก โทรศัพท์ทางไกลชุมสายประจวบคีรีขันธ์ก็เป็นแบบอัตโนมัติที่สามารถใช้ต่อทางไกลได้ทันที ชุมสายประจวบคีรีขันธ์นี้สามารถให้บริการได้ถึง 1,800 เลขหมาย แต่จากสถิติถึงเดือนกันยายน 2524 มีผู้ใช้บริการเพียง 1,668 รายเท่านั้น (ตารางที่ 6.11) โดยเฉพาะในอำเภอหัวหินมีจำนวนเลขหมายถึง 1,000 เลขหมาย แต่มีผู้ใช้บริการเพียง 884 รายเท่านั้น การให้บริการด้านโทรศัพท์ยังมีอย่างพอเพียงในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากองค์การโทรศัพท์ฯมีโครงการที่จะติดตั้งเลขหมายเพิ่มในช่วงปีพ.ศ. 2520-2527 ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อีกประมาณ 1,600 เลขหมาย (ตารางที่ 6.11 และแผนที่ 6.5) ในจำนวนนี้จะติดตั้งในอำเภอหัวหินถึง 1,000 เลขหมาย

ตารางที่ 6.11 การใช้บริการโทรศัพท์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (กันยายน 2524)

ชุมสาย	เลขหมายทั้งหมด	เลขหมายที่มีผู้ใช้	แยกประเภท				
			ธุรกิจ	บ้าน	ราชการ	ท.ศ.ท.	สาธารณะ
อ.เมือง	400	392	187	123	67	12	3
อ.หัวหิน	1,000	884	344	441	62	30	7
อ.ปราณบุรี	200	196	92	84	12	7	1
อ.ทับสะแก	200	196	102	82	5	6	1
รวม	1,800	1,668	725	730	146	55	12

ที่มา : สำนักงานวางแผนโครงการ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย



ตารางที่ 6.12 จำนวนเลขหมายที่จะมีการติดตั้งเพิ่มตามโครงการปีพ.ศ. 2520-2527

ชุมสาย	จำนวนเลขหมายที่จะติดตั้งเพิ่ม
อ.เมือง	200
อ.หัวหิน	1,000
อ.ปราณบุรี	400
รวม	1,600

ที่มา : สำนักงานวางแผนโครงการ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

5.2 การสื่อสารแห่งประเทศไทย

ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอยู่ในเขตที่ตั้งของทุกอำเภอที่บุคคลทั่วไปสามารถใช้บริการได้ แต่ค่านระบบโทรพิมพ์นั้น ยังมีใช้เฉพาะในสำนักงานของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย 3 แห่ง เท่านั้น คือ ที่ศาลากลางจังหวัด กองกำกับการตำรวจภูธร และสถานีสื่อสารจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฉะนั้นหากจะมีการลงทุนด้านการโรงแรมขนาดใหญ่ ระบบโทรพิมพ์จะเป็นโครงสร้างพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องมีการขยายให้ใช้ค่านการพาณิชย์ได้ด้วย

6. การกำจัดขยะ

การกำจัดขยะในเขตชุมชนเมืองนั้นเป็นหน้าที่ของเทศบาลและสุขาภิบาลที่จะต้องดูแลเพื่อรักษาความสะอาดเรียบร้อย ในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯนั้นมีปริมาณขยะประมาณ 70 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และเทศบาลเมืองประจวบฯก็สามารถเก็บและกำจัดได้หมดทุกวันโดยอาศัยรถเก็บขยะ 2 คัน และพนักงานเก็บขยะ 5 คนรวมทั้งคนขับรถคอยรับผิดชอบ เมื่อเก็บขยะได้แล้วก็นำไปทำลายโดยการกลบฝังบริเวณพื้นที่นอกเขตเทศบาลซึ่งเป็นที่ของเอกชนห่างจากเขตเทศบาลประมาณ 5 กม. พื้นที่ประมาณ 30 ไร่ (ตารางที่ 6.13)

ในเขตเทศบาลตำบลหัวหินนั้นมีปริมาณขยะที่จะต้องกำจัดประมาณ 54 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เทศบาลตำบลหัวหินมีรถที่ใช้งาน 2 คันและพนักงานอีก 5 คนรวมทั้งคนขับคอยรับ

ผิชอบ สามารถเก็บขยะได้หมดทุกวัยเช่นกันโดยรถแต่ละคันจะวิ่งเก็บขยะวันละ 3 เที่ยว แล้วนำไปทำลายด้วยการเผาที่พื้นที่ 2 แห่ง คือ ที่สาธารณะ ตรงข้ามโรงแรมสายลมห่างจากเขตเทศบาล 3 กม. มีเนื้อที่ 4 ไร่ และอีกแห่งหนึ่งที่เชิงเขาทิศตะวันตกที่วัดบ่อฝ้าย ห่างจากเขตเทศบาล 10 กม.มีเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่

ส่วนในเขตสุขาภิบาลต่าง ๆ นั้นก็เป็นหน้าที่ของสุขาภิบาลแต่ละแห่งที่จะต้องคอยรับ ผิชอบซึ่งยังไม่มีปัญหาเนื่องจากประชากรยังไม่สูงมากนัก

ตารางที่ 6.13 ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บขยะของเทศบาล 2 แห่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ปีพ.ศ. 2524

รายละเอียด	เทศบาลเมือง ประจวบฯ	เทศบาลตำบล หัวหิน
ปริมาณขยะ(ม ³ /วัน)	70	54
จำนวนรถขยะที่ใช้งาน (คัน)	2	2
จำนวนเที่ยวรถที่ใช้เก็บขยะต่อวัน	2	3
จำนวนขยะที่เก็บได้ต่อวัน (%)	100	100
พนักงานประจำรถขยะ (คน)	5	5
เวลาปฏิบัติงาน (ชั่วโมง/วัน)	8	6
บริเวณที่ใช้ทำลายขยะ	ที่เอกชนนอกเขตเทศบาล	1. ที่สาธารณะตรงข้าม โรงแรมสายลม 2. เชิงเขาตะวันตก วัดบ่อฝ้าย
พื้นที่ทำลายขยะ (ไร่)	30	1. 40 2. 40
ระยะห่างจากชุมชนถึงที่ทำลายขยะ(กม.)	5	1. 3 2. 10
วิธีทำลายขยะ	กลบฝัง	กองบนพื้นแล้วเผา

ที่มา : เทศบาลเมืองประจวบฯ และเทศบาลตำบลหัวหิน

7. การระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย

การระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสียในเขตเมืองของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังคงขาดระบบที่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากจำนวนประชากรในเขตชุมชนเมืองต่าง ๆ ยังไม่มากเกินไป และพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเมืองยังไม่ประสบกับปัญหาน้ำท่วมหรือน้ำเสียจึงทำให้ยังไม่มี การนำระบบการระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสียมาใช้อย่างจริงจัง

ในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯ นั้นไม่มีระบบการกำจัดน้ำเสีย ส่วนการระบายน้ำนั้นมีการวางท่อระบายไว้แต่ยังขาดการวางแผนอย่างมีระบบ น้ำทิ้งยังได้รับการปล่อยให้ไหลลงสู่ชายทะเลซึ่งแม้จะสามารถระบายน้ำภายในตัวเมืองได้แต่อาจทำให้ระบบนิเวศน์และความสวยงามของชายทะเลในตัวเมืองสูญเสียไปได้ในอนาคต

ส่วนในเขตเทศบาลตำบลหัวหินได้มีการปรับปรุงระบบระบายน้ำทิ้งในปี .ศ. 2522 เป็นโครงข่ายที่รวมน้ำทิ้งทั้งหมด เข้าด้วยกันและสูบลงทะเลโดยผ่านทางคลองสมอเรียงและบ่อพักน้ำเสียก่อนที่จะถูกสูบออกไปทิ้งลงทะเลตามท่อซึ่งห่างจากชายฝั่งประมาณ 200 เมตร ความยาวของท่อระบายน้ำของเทศบาลตำบลหัวหินรวมกันทั้งหมดประมาณ 16.584 กม. ระบบการระบายน้ำที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทั้งของเทศบาลตำบลหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบฯ เชื่อว่าสามารถระบายน้ำได้ทันโดยไม่ก่อให้เกิดน้ำท่วมเหมือนในกรุงเทพมหานครหากไม่เกิดพายุฝนรุนแรง

8. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะมีอยู่เพียง 3 จุดใหญ่ ได้แก่ ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน เขตเทศบาลเมืองประจวบฯ และบริเวณอ่าวบางสะพานหรืออ่าวแม่รำพึง

ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากที่สุด จึงทำให้เป็นบริเวณที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือบริการ เช่น เรือเช่า ม้าเช่าบริเวณชายหาด เป็นต้น อยู่พร้อมที่สุด หัวหินมีอาหารสดโดยเฉพาะอาหารทะเลอย่างสมบูรณ์จึงทำให้ภัตตาคารและร้านอาหารส่วนมากซึ่งมีอยู่เรียงรายหน้าตลาดฉัตรชัยมีอาหารทะเลไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วยรสชาติและราคาพอสมควร และ

บริเวณตลาดจักรชัยซึ่งมีสินค้าและของทะเลสดขายในตอนกลางวันจะมีอาหารขายเป็นตลาด
โตรุ่งในเวลากลางคืน ส่วนร้านขายของที่ระลึกมีอยู่มากมายหลายร้าน (ตารางที่ 6.14)
ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่แถบถนนเพชรเกษมและเขานูชิตจะมีสินค้าที่ทำขึ้นจากมุก เปลือกหอย
หินปะการัง และของแห้งจากทะเลประเภท กุ้งแห้ง กะปิ ปลาหมึก เป็นต้น จำหน่าย
และสินค้าพื้นเมืองอีกประเภทหนึ่งที่ผลิตจากห้วยหิน คือ "ผ้าไหมพัสเตอร์" ซึ่งมีลักษณะเป็นผ้าฝ้าย
พิมพ์ลายอีกทีหนึ่งก็มีจำหน่าย บริเวณชายหาดห้วยหินยังมีเรือนำเที่ยวประมาณ 11 ลำซึ่งเป็น
เรือแบบลากสกีแต่คิดเครื่องเรือหางยาวบริการนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวตามเกาะเพื่อตกปลา
และนำเที่ยวพระราชวังไกลกังวลทางน้ำอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีมาเช่าให้ขับบริเวณชายหาด
หน้าโรงแรมรถไฟไปถึงเชิงเขาตะเกียบอยู่ประมาณ 25-30 ตัว ในเขตเทศบาลใกล้
กับสถานีรถไฟห้วยหินมีสนามกอล์ฟหลวงห้วยหินที่อยู่ในความดูแลของการรถไฟแห่งประเทศไทย
เนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ เป็นสนามกอล์ฟ 18 หลุมที่ได้มาตรฐานดีเยี่ยมในเอเชียตะวันออกเฉียง
เฉียงใต้ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการได้

ในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯ สถานบริการต่าง ๆ ยังไม่มากเท่าในเขตเทศบาล
ตำบลห้วยหิน จะมีร้านขายอาหารอยู่บริเวณอ่าวประจวบฯตรงท่าเทียบเรือประมงอยู่หลาย
ร้านที่มีอาหารทะเลบริการ และบริเวณสนามหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองจะมีตลาดโตรุ่งในเวลา
กลางคืน ร้านขายของที่ระลึกก็มีสินค้าประเภทเปลือกหอย มุก และของแห้งจากทะเล แต่
มีจำนวนไม่มากเท่าร้านในเขตเทศบาลตำบลห้วยหิน

ส่วนในอำเภอเมืองบริเวณชายหาดอ่าวบางสะพาน มีร้านอาหารทะเลเปิดบริการ
นักท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 5-6 ร้านด้วยรสชาติและราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ก็มีร้านขาย
ผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้งในอำเภอบ้านสะพานน้ำผึ้ง เป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาด้วย

9. การใช้ที่ดินในเขตเทศบาล

เขตเทศบาลเป็นเขตที่ให้บริการในค้ำนต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว-
เที่ยว ฉะนั้นการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลจึงเป็นสภาพโครงสร้างพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งในการ
พัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งมีเทศบาลทั้งสอง
แห่งอยู่ในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การจะพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องมีการ

ตารางที่ 6.14

ร้านขายของที่ระลึกและร้านอาหารที่สำคัญที่เปิดดำเนินการในบริเวณ
เขตเทศบาลตำบลหัวหิน

ชื่อร้าน	ที่ตั้ง
นิยมพาณิชย์	ถ.เพชรเกษม
ชนะชัย	ถ.เพชรเกษม
แยงเติ๊กเฮง	ถ.เพชรเกษม
ห้างไพบูลย์	ถ.เพชรเกษม
บุญอ้อม	ถ.เพชรเกษม
หัวหินศิวิไลซ์	ถ.เพชรเกษม
ระลึกพาณิชย์	ถ.เคชานูชิต
พนมกร	ถ.เคชานูชิต
วราพร	ถ.เคชานูชิต
สมบูรณ์พาณิชย์	ถ.เคชานูชิต
เจ็ดพี่น้อง	ถ.ดำเนินเกษม
สุณีย์सान	ถ.ดำเนินเกษม
หัวหินทันสมัย	ถ.เพชรเกษม
สมศักดิ์พาณิชย์	ถ.เคชานูชิต
ห้องอาหารโรงแรมรถไฟ	ในโรงแรมรถไฟ
ห้องอาหารโรงแรมสายลม	ในโรงแรมสายลม
ร้านขายถั่วเขียวแป๊ะตุ๋นเซลล์ชวนชิม	ตรงข้ามตลาดฉัตรชัย
ตลาดฉัตรชัย	ถ.เพชรเกษม

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) และ ททท.

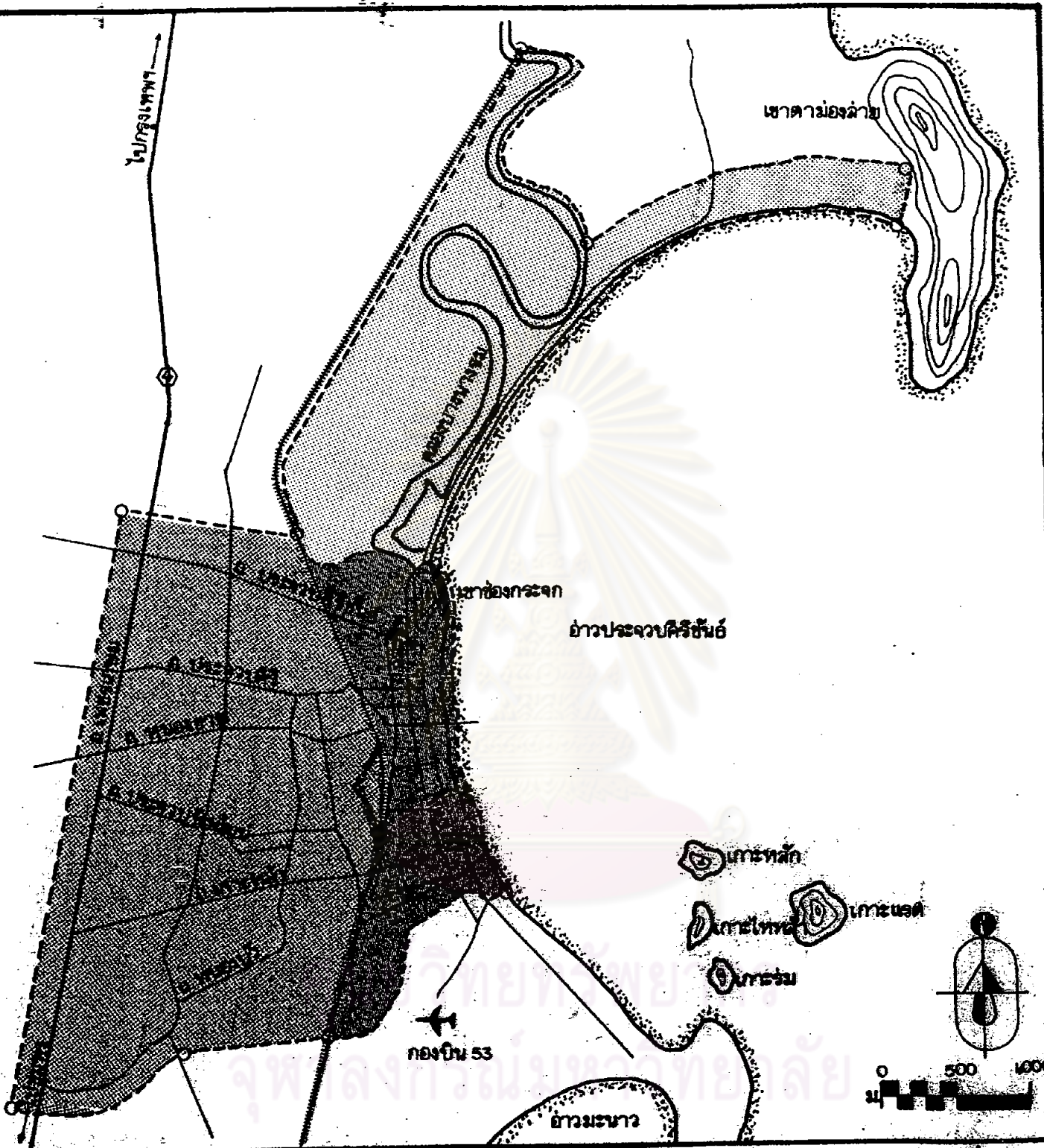
หมายเหตุ : ส่วนที่เป็นแผงลอยซึ่งขายของที่ระลึกมีอีกหลายแผง แต่ไม่ได้นำมารวมไว้
เนื่องจากแผงลอยนี้ส่วนใหญ่จะนำของมาขายแบบไปเช้า-เย็นกลับและอาจ
เปลี่ยนสถานที่ขายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ไม่นั่นเอง

พิจารณาการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลทั้งสองแห่งประกอบด้วย

เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 14 ตารางกิโลเมตรมีลักษณะเป็นแนวโค้งขนานไปกับอ่าวประจวบ ด้านเหนือสุดติดเขาตามองลำย ด้านใต้สุดติดเขตทหารกองบิน 53 จากการสำรวจของกองบัญชาการ สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2522 พบว่าในกลางสำคัญของเทศบาลจะอยู่ในบริเวณที่ 1 (แผนที่ 6.6) คือบริเวณเหนือสุดจากคลองบางนางรมจนถึงใต้สุดของเขตเทศบาลติดเขตทหาร และทิศตะวันตกติดทางรถไฟ เป็นบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด มีการใช้ที่ดินที่ประกอบด้วยศูนย์ราชการเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็เป็นย่านการค้าและย่านพักอาศัยหนาแน่นของเทศบาลเช่นกัน พื้นที่ในบริเวณนี้มากกว่าครึ่งเป็นที่ของราชพัสดุและสำนักผังเมืองเสนอให้บริเวณดังกล่าวพัฒนาเป็นศูนย์ราชการทั้งของตัวเทศบาลเองและของจังหวัด

บริเวณที่สอง คือบริเวณที่อยู่ด้านตะวันตกถัดจากเขตบริเวณที่ 1 ในบริเวณดังกล่าว ยังไม่มีการขยายตัวของเขตเมืองมากนักแต่ก็เริ่มที่จะปรากฏว่าตัวเมืองมีแนวโน้มที่จะขยายตัวไปสู่บริเวณนี้ สำนักผังเมืองเสนอให้มีการพัฒนาที่ดินด้านตะวันออกของถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นที่ค่อนข้างเป็นย่านพาณิชย์ธุรกิจ บริการและพักอาศัยซึ่งจะเป็นที่ให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน โดยให้มีการคัดถนนให้เชื่อมบริเวณนี้กับศูนย์ราชการชายทะเลในเขตที่ 1

บริเวณที่ 3 คือบริเวณที่อยู่เหนือเขตบริเวณที่ 1 ด้านตะวันตกติดกับทางรถไฟ ด้านตะวันออกเป็นหาดทรายชายทะเลด้านเหนือของอ่าวประจวบ ด้านเหนือและใต้ติดคลองบางนางรมและคลองนี้ยังไหลคดเคี้ยวไปภายในเขตแ่งบริเวณนี้ออกเป็นสองส่วน คือส่วนตะวันออกของคลองเป็นหาดทรายชายทะเล มีต้นไม้ร่มรื่นและมีทิวทัศน์ชายทะเลงดงาม และเนื่องจากอยู่ห่างจากบริเวณที่ 1 หอสมควรทำให้บริเวณนี้มีบรรยากาศเงียบสงบเหมาะที่จะเป็นสถานที่พักตากอากาศซึ่งในปัจจุบันบริเวณดังกล่าวก็มีบังกาโลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและบังกาโลของเทศบาลตั้งอยู่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อนและค้างแรมได้ ส่วนพื้นที่ด้านตะวันตกของคลองบางนางรมพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าละเมาะ และสวนผลไม้แต่ก็มีโรงงานลับปะรดตั้งอยู่ เขตบริเวณที่ 3 นี้สมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการส่งเสริมเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แต่ก็มีปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต คือบริเวณดังกล่าวมีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมงและโรงงานลับปะรดซึ่งบางครั้งได้ทิ้งน้ำเสีย

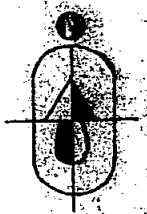
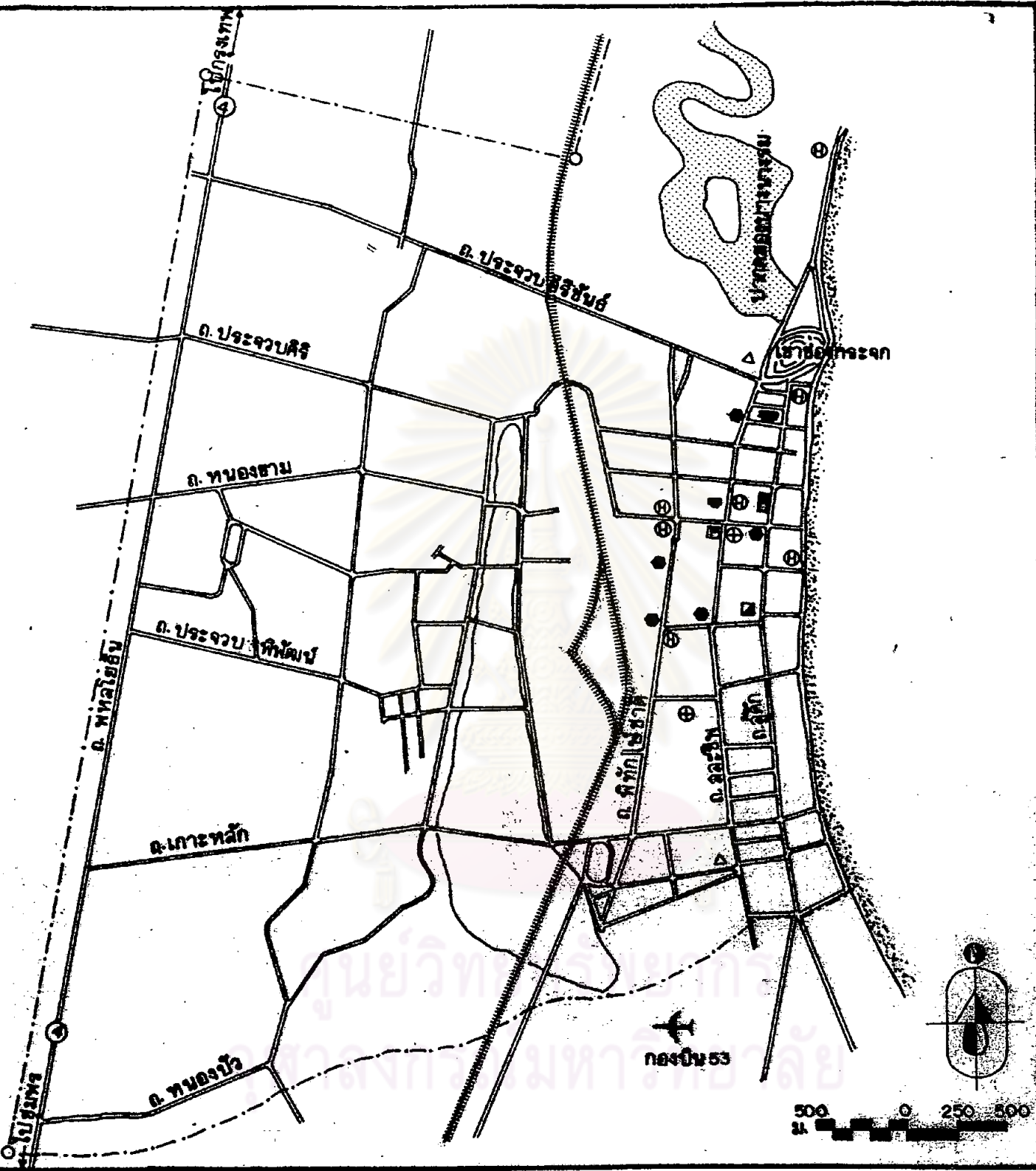


แสดง : เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

แผนที่ 6.6

สัญลักษณ์ :

- ถนน
- ▨ บริเวณที่ควรเป็นศูนย์ราชการ
- ▨ บริเวณที่ควรเป็นบ้านพาณิชย์ บริการ และที่พักอาศัย
- ▨ บริเวณที่ควรเป็นเขตอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว
- ⋯⋯⋯ ทางรถไฟ
- แนวเขตเทศบาล



แสดง: ศูนย์กลางชุมชนเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์

แผนที่ 6.7

สัญลักษณ์:

- | | | |
|-------------------------|-------------|-------------------------|
| ⊙ โรงแรม บังกาโล | △ วัด | ▬ ทางรถไฟ |
| ● ธนาคาร | ■ สถานีดำรง | ■ ศาลากลางจังหวัด อำเภอ |
| ⊕ โรงพยาบาล สถานีอนามัย | ⊞ ไปรษณีย์ | ▬ สำนักงานเทศบาล |
| | | --- แนวเขตเทศบาล |

ลงในคลองและลงทะเลโดยตรงเนื่องจากตั้งอยู่ริมฝั่งซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อม และอาจจะขัดแย้งในเรื่องการใช้ที่ดินกับกิจการการท่องเที่ยวที่จะได้รับการพัฒนาในบริเวณนี้ได้

เทศบาลตำบลหัวหินมีพื้นที่ประมาณ 72 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นแนวยาวขนานไปกับชายหาดริมทะเล โดยมีด้านกว้างเฉลี่ยประมาณ 2 กม. และด้านยาวเฉลี่ยประมาณ 12 กม. มีทางรถไฟและถนนเพชรเกษมพาดผ่านตลอดแนวเขตเทศบาล การใช้ที่ดินหนาแน่นที่สุดของเทศบาลอยู่บริเวณตอนกลางของเขตเทศบาลระหว่างชายทะเลกับแนวเส้นทางรถไฟ การใช้ที่ดินในบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นอาคารพาณิชย์ ธุรกิจและบริการ ตลาดฉัตรชัยซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญที่สุดของหัวหินก็ตั้งอยู่ในบริเวณนี้และหาดทรายชายทะเลสาธารณะซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันก็อยู่หน้าโรงแรมรถไฟในบริเวณนี้เช่นกัน (แผนที่ 6.8)

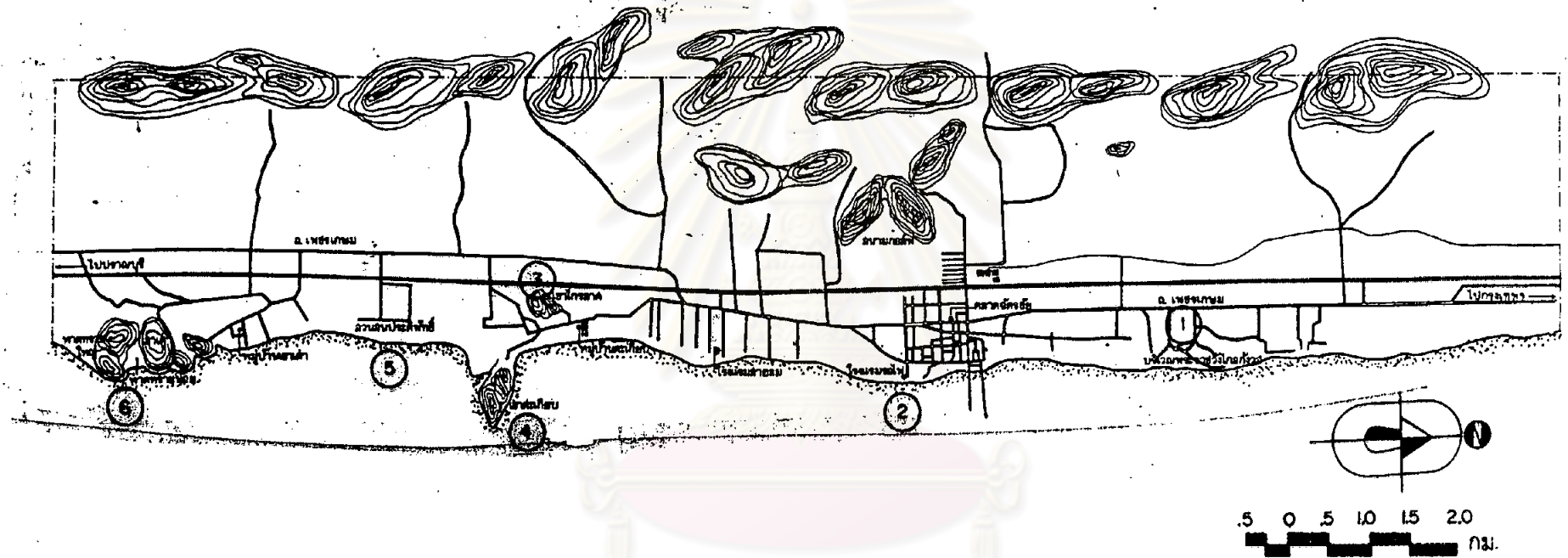
ถัดจากบริเวณศูนย์กลางเทศบาลลงไปทางใต้จนจรดเขาตะเกียบเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นค่า บ้านพักตากอากาศส่วนตัวส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณนี้ แม้ว่าชายหาดบริเวณตั้งแต่หน้าโรงแรมรถไฟไปจนจรดเขาตะเกียบจะเป็นหาดทรายยาวตลอดสวยงามแต่ก็มีหาดทรายสาธารณะและทางลงหาดสาธารณะน้อยมากในบริเวณดังกล่าว ทางเทศบาลตำบลพยายามที่จะให้การท่องเที่ยวเคลื่อนตัวจากบริเวณหน้าโรงแรมรถไฟมาอยู่บริเวณเขาตะเกียบซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการตั้งร้านค้าบริเวณชายหาดเชิงเขาตะเกียบประมาณ 4-5 ร้านคอยให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และบริการอาบน้ำจืดแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ถัดจากบริเวณเขาตะเกียบลงไปทางใต้อีกจนสุดเขตเทศบาลจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่และอีกส่วนหนึ่งเป็นเขตทหาร คือบริเวณสวนสนประติพัตร์ มีชุมชนเล็ก ๆ อยู่ในบริเวณนี้ด้วย คือหมู่บ้านเขาเต่าซึ่งตั้งอยู่ในเขตหาคเขาเต่าซึ่งทั้งหาคเขาเต่าและสวนสนประติพัตร์ในปัจจุบันก็มีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวมากพอสมควร

ถัดจากศูนย์กลางของเทศบาลตำบลหัวหินขึ้นไปทางเหนือ จะเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ โรงเรียน และพระราชวังไกลกังวล

แผนที่ 6.8

เขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



สัญลักษณ์ :

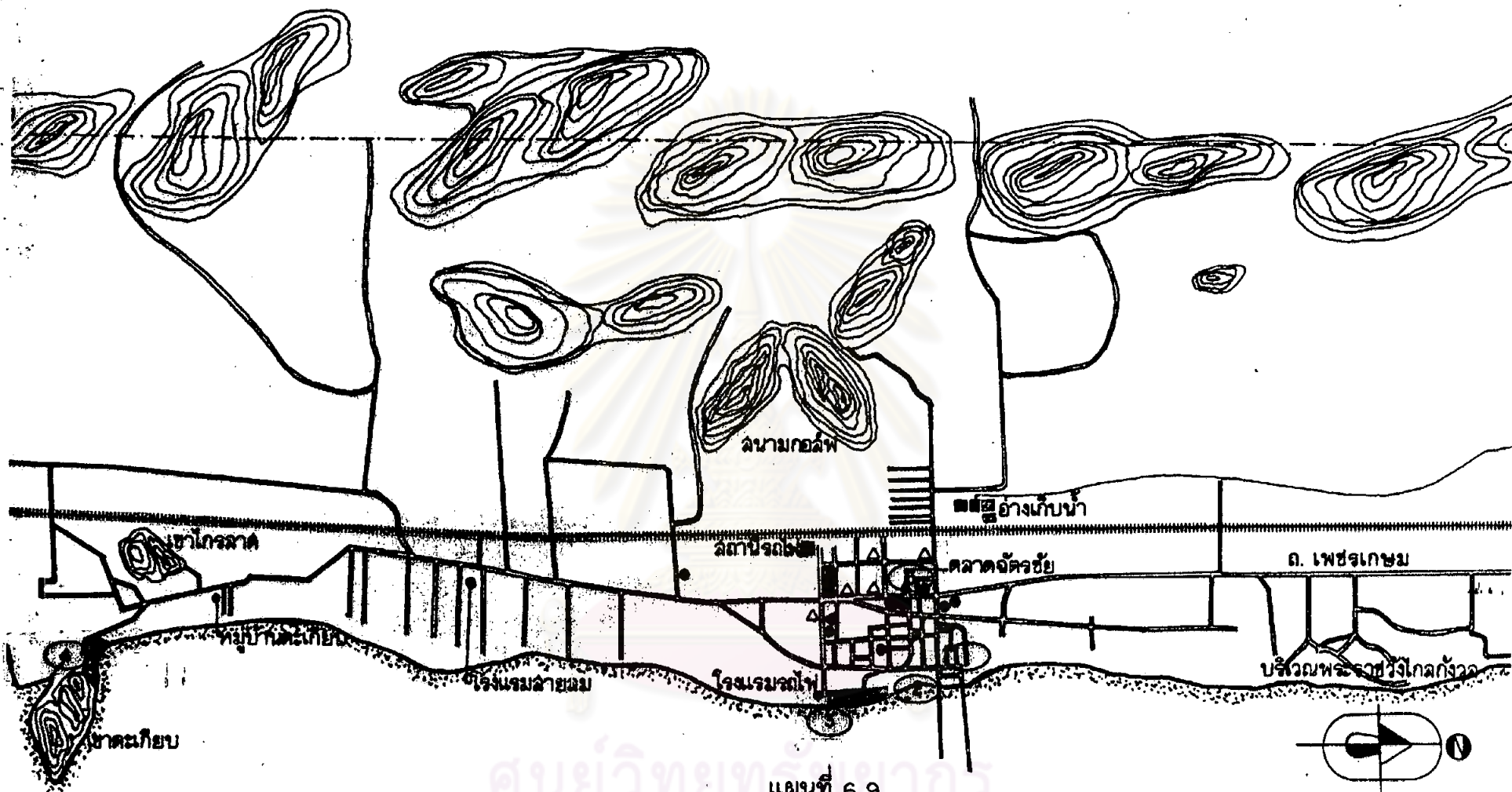
- | | | | |
|-----------------|-------------------|-------|------------|
| ————— | ถนน | ————— | เขตเทศบาล |
| ————— | ทางรถไฟ | | |
| แหล่งท่องเที่ยว | | | |
| ① | พระราชวังไกลกังวล | ② | หาดหัวหิน |
| ③ | เขาโครสาค | ④ | เขาตะเกียบ |
| ⑤ | ล้วนลานประติพัทธ์ | ⑥ | หาดเขาเต่า |

จากการสำรวจของกองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ได้มีการเสนอให้พิจารณาปรับปรุงชุมชนในเขตเทศบาล 5 แห่ง เพื่อการพัฒนาเมืองหัวหินและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น ดังนี้ (แผนที่ 6.9)

1) ชุมชนบ้านสมอเรียง อยู่บริเวณใกล้ท่าเรือประมงขององค์การสะพานปลาบ้านเรือนราษฎรส่วนใหญ่ปลูกอยู่บนสองฝั่งคลองสมอเรียงซึ่งเป็นคลองที่รองรับน้ำทิ้งจากท่อระบายน้ำในเขตเทศบาล อาคารบริเวณนี้หนาแน่นมากปลูกอยู่อาศัยกันอย่างแออัดยัดเยียด อาคารมีลักษณะเป็นสแลมและชำรุดทรุดโทรมมาก มีการทิ้งขยะมูลฝอย เช่น เศษปลา ขังลงไปทับถมในคลองก่อให้เกิดความหมักหมม เน่าเสีย และสกปรก ทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย มีสีค้ำคล้ำ กลองคื่นเขินสกปรก น้ำเสียเหล่านี้จะไหลลงสู่ทะเลโดยตรงซึ่งจะมีผลถึงน้ำทะเลในบริเวณนั้นและเขตต่อเนื่องอาจเริ่มเน่าเสียได้

2) ชุมชนชายทะเลบริเวณถนนเรศคำริห์ เป็นอาคารไม้เรือนแถวติดชายทะเล มีทั้งหมด 24 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่บริเวณนี้มีอาชีพทำปลาหมึกแห้งได้มีการต่อเติมอาคารยื่นเข้าไปในทะเลเพื่อทำเป็นลานตากปลาหมึก การทำปลาหมึกก็ต้องอาศัยน้ำทะเลวันหนึ่ง ๆ ประมาณ 4 ลูกบาศก์เมตรในการล้างปลาหมึก น้ำล้างและเศษปลาหมึกจะหมักหมมอยู่ที่ดุนบ้านเรือนเหล่านั้นส่งกลิ่นเหม็นมาก และน้ำทะเลจะพัดพาน้ำเสียรวมทั้งเศษขยะจากการทำปลาหมึกเหล่านั้นไปติดชายหาดต่าง ๆ ในบริเวณใกล้เคียงทำให้คุณภาพน้ำทะเลในบริเวณชายหาดใกล้เคียงมีแนวโน้มที่จะเน่าเสียเนื่องจากการเพิ่มแบคทีเรียสูงขึ้นจนเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่อผู้ลงไปเล่นน้ำได้ง่าย

3) ร้านค้าและร้านอาหารบุกรุกชายหาดหน้าโรงแรมรถไฟ ได้มีการตั้งร้านอาหารร้านจำหน่ายของที่ระลึก และบริการห้องอาบน้ำ ห้องส้วมประมาณ 39 ร้านบริเวณชายหาดสาธารณะหน้าโรงแรมรถไฟและบริเวณใกล้เคียง ทำให้ช่องทางเดินลงชายหาดซึ่งแต่เดิมกว้าง 8 เมตรเหลือความกว้างเพียงประมาณ 2 เมตรซึ่งในช่วงฤดูอากาศจะแออัดมาก บริเวณนี้ การสร้างร้านค้าริมทะเลนี้ทำให้ชื่อเสียงของชายหาดหัวหินเสื่อมลง เป็นการทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของหาด ก่อให้เกิดความสกปรกต่อหาด และก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่น่าดู ไม่น่าจะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความแออัดให้กับชายหาดด้วย



แผนที่ 6.9

ศูนย์กลางชุมชนเทศบาลตำบลหัวหิน

- | | | | | | |
|---|----------|---|-----------------|---|---------------------------|
| ● | โรงเรียน | ■ | บริเวณร้านอาหาร | ● | ชุมชนที่ต้องปรับปรุง |
| △ | ธนาคาร | ◀ | สถานีตำรวจ | ① | ชุมชนบ้านลมอเรียง |
| | | | | ② | ชุมชนจุกผ้าชายทะเล |
| | | | | ③ | ร้านอาหารหน้าโรงเรียนรถไฟ |
| | | | | ④ | บ้านเขาตะเกียบ |
| | | | | ⑤ | บริเวณตลาดจตุรชัย |

4) บริเวณหมู่บ้านเขาตะเกียบ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 6 กม. เป็นชุมชนเล็ก ๆ มีอาคารร้านค้าอยู่ประมาณ 15 ร้าน บริเวณนี้เป็นบริเวณที่เทศบาลตำบลหัวหินตั้งใจจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่บริเวณนี้มีปัญหาในเรื่องช่องทางลงชายหาดสาธารณะมีน้อยมาก ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้บริเวณปลายถนนตะเกียบ การขาดสถานที่จอดรถและที่พักรถ และผิวจราจรของถนนตะเกียบแคบมากก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง และปัญหาที่ทำหว่าน่าจะเกิดขึ้นอีกก็คือการรुकล้าชายหาดสาธารณะที่บริเวณปลายถนนตะเกียบเนื่องจากมีร้านค้าสร้างเพิงและนำเก้าอี้ผ้าใบและร่มไปตั้งบริเวณชายหาดแถบนั้นบ้างแล้ว

5) เขตชุมชนบริเวณตลาดฉัตรชัยและบริเวณใกล้เคียง ในปัจจุบันแม้จะไม่มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยตรง แต่ก็ควรจะมีการคำนึงถึงการปรับปรุงในด้านอื่น เช่น สาธารณูปโภค ใหดีเนื่องจากเป็นศูนย์กลางชุมชน การค้าและพาณิชยกรรมที่สำคัญของเทศบาล เทศบาลนอกจากควรจะให้ความสนใจในเรื่องความสะอาดของบริเวณดังกล่าวเป็นพิเศษแล้ว อีกปัญหาหนึ่งที่ดูเหมือนจะมีความรุนแรงมากขึ้นได้แก่ปัญหาการจราจรแออัดไม่คล่องตัวโดยเฉพาะหน้าตลาดฉัตรชัยบริเวณถนนเพชรเกษม

10. สรุป

โครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความพร้อมและสมบูรณ์พอสมควรในชั้นหนึ่ง โดยเฉพาะในบริเวณเขตเทศบาลตำบลหัวหินที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 6 แห่งด้วยกัน ในบริเวณดังกล่าวมีระบบการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพมหานครรวมทั้งมีสถานที่พักทั้งโรงแรมและบังกาโลมากเพียงพอที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแม้ในช่วงฤดูการท่องเที่ยว นอกจากนี้ปัจจัยเสริมต่าง ๆ เช่น ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือ บ้านการกีฬา เป็นต้น ก็มีความพร้อมและเพียงพอที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่อาจเพิ่มขึ้นหากตลาดการท่องเที่ยวในบริเวณนี้ได้รับการพัฒนาและมีการสร้างที่พักเพิ่มขึ้น

บริเวณที่มีพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวพร้อมรองลงมา คือ เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นศูนย์กลางการปกครองของจังหวัดจึงทำให้พื้นที่บริเวณนี้แม้จะไม่มีแหล่งท่องเที่ยวมากเท่าบริเวณตอนใต้ของจังหวัดแต่ก็มีความพร้อมและ

พื้นฐานต่าง ๆ ที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้มากกว่าทั้งในค่านสถานที่พัก ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ระบบการคมนาคมทั้งภายในบริเวณพื้นที่และติดต่อกับบริเวณอื่น

การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลทั้งสองแห่งนี้ยังมีได้มีการวางแผนและควบคุมอย่างจริงจังเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ในเขตเทศบาลตำบลหัวหินมีชุมชนที่ควรจะได้รับ การปรับปรุง 5 แห่งเพื่อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น ส่วนในเขตเทศบาลเมืองประจวบฯก็ยังไม่มีการคำนึงถึงความสอดคล้องของการใช้ที่ดิน เช่น บริเวณตอนเหนือของอ่าวประจวบฯที่น่าจะมีการสงวนไว้เพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็มีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมงและโรงงานสับปะรดตั้งอยู่ เป็นต้น

นอกจากพื้นที่สำคัญสองบริเวณนี้แล้ว บริเวณอื่น ๆ จะมีความพร้อมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวน้อยมาก เช่น ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด หรือบริเวณอ่าวบางสะพานในอำเภอบางสะพานที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมาก เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวเนื่องจากอยู่ห่างจากตัวเมืองและแหล่งชุมชนทำให้ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ที่พัก ระบบสาธารณูปโภค โดยเฉพาะระบบน้ำประปา ฉะนั้นการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวจะต้องอาศัยการลงทุนสูงมากกว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลทั้งสอง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

